Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир!

ХАЛҚ СЎЗИ

خلق سوزی

ҲИЖРИЙ ҚАМАРИЙ, 1412 ЙИЛ, ЗУЛ-ҲИЖЖА, 15-КУН.
ШАМСИЯ, 1371 ЙИЛ, ЖАВЗО, 26-КУН.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг рўзномаси

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган — 1992 ЙИЛ 16 ИЮНЬ, СЕШАНБА, 114-СОН. • 365 • — НАРХИ: СОТУВДА 1 СЎМ 50 ТИЙИН.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов республикага келган «ЭЛФ» нефт корпорацияси (Франция) эгаларидан бири Андрэ Гэлфи билан халқаро олимпиада ҳаракати буюртмаларини бажараётган «Студио-6» Швейцария фирмасининг президенти Горан Такачни 12 июнь куни қабул қилди.

Самимий, дўстона суҳбат чоғида меҳмонларга Ўзбекистоннинг мустақиллик йўлидан ҳаракат қилаётгани, унинг юксак иқтисодий имкониятлари, бу имкониятлар бутун жаҳондаги савдо-саноат доираларининг эътиборини жалб этаётгани ҳақида сўзлаб берилди.

Ўзбекистон Президенти А. Гэлфига яқинда Наманган вилоятида топилган нефть заҳиралари, уларни ўзлаштиришда ҳамкорлик қилиш келтирадиган фойдалар ҳақида сўзлаб берди.

И. А. Каримов Ўзбекистоннинг иқтисодиёт бошқа тармоқларидаги катта имкониятлари, амалий соҳада хорижий ҳамкорлар билан биргаликда кооперациялашнинг афзалликларига тўхталиб ўтди.

Учрашувда 2000 йилги ёзги олимпиада ўйинларини ўтказиш ҳуқуқи учун Тошкент ўз номзодини кўрсатганига муҳим аҳамият берилди. И. А. Каримов буни республика аҳолиси олимпиаданинг олижаноб мақсадларини қўллаб-қувватлаши, шаҳарнинг қулай жуғрофий ҳолати, қулай иқлими, яхши спорт базасининг мавжудлиги ва уни ривожлантириш учун имкониятлар борлиги, аҳолининг меҳмондўстлиги билан изоҳлади. Республика Президенти олимпиаданинг Тошкентда ўтказилиши мустақил Ўзбекистоннинг халқаро обрўсини мустаҳкамлаш учун катта сиёсий аҳамиятга эга бўлишини уқтирди.

Хорижий меҳмонлар иқтисодиётнинг турли соҳаларида ҳам, Тошкентга 2000 йилги олимпиада пойтахти бўлиш имконини берадиган реклама кампаниясини авж олдиришда ҳам республика билан ҳамкорлик қилишга тайёр эканликларини айтдилар.

Йўлга қўйилаётган амалий алоқалар муваффақият қозонишига ишонч изҳор этилди.

Суҳбатда Республика Бош вазирининг ўринбосари, «Ўзбекнефтегаз» концернининг раиси Қ. Ж. Ҳаққулов, ташқи иқтисодий алоқалар вазирининг ўринбосари, Олимпиадага тайёргарлик комитетининг раиси У. М Эштоев иштирок этдилар.

(ЎзА).

СУРАТДА: қабул пайти. (ЎзА).

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов Испаниянинг собиқ давлат котиби, «ЖУСПИ» компаниясининг вице-президенти Луис Пренафетани 12 июнь куни қабул қилди. Луис Пренафета Тошкентга келган испаниялик ишбилармонлар делегациясига бошчилик қилмоқда.

Учрашув чоғида мустақил давлатга айланган Ўзбекистоннинг раҳбарияти иқтисодиётдаги мафкуралаштиришдан бутунлай воз кечганлиги ҳақида гапирилди. Мустақил республика ўзаро манфаатдорлик ва бир-бирини ҳурмат қилиш, бир-бирларининг ички ишларига ҳеч қандай йўл билан аралашмаслик қоидалари асосида ҳар қандай демократик мамлакат билан ҳамкорлик қилишга тайёрдир.

Олий Кенгаш бундан бир йил муқаддам қабул қилинган хорижий сармоялар тўғрисидаги республика қонунига тузатишларни муҳокама қилишга тайёргарлик кўраётганлиги айтилди. Иқтисодиётимизни ривожлантиришга пул сарфлаган хорижий ишбилармонларга катта имтиёзлар бериш кўзда тутилмоқда. Суҳбатда испаниялик ишбилармонлар билан ўзаро манфаатли алоқаларни ривожлантириш учун имкониятлар мавжудлиги таъкидланди.

«ЖУСПИ» компаниясининг вице-президенти ўзининг Ўзбекистонга ташрифи натижалари ҳақида сўзлаб берди. Республикадаги бир қанча йирик корхоналар билан ҳамкорлик тўғрисида протоколлар имзоланди. Уч йўналишда биргаликда ҳаракат қилиш: нефть қазиб чиқариш саноатини ривожлантиришда, қўшма корхоналарни ташкил этишда, шунингдек озиқ-овқат маҳсулотлари ва дори-дармонлар етказиб беришда иштирок этиш назарда тутилмоқда.

Учрашувда республика Бош вазирининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов иштирок этди.

(ЎзА мухбири).

РЕСПУБЛИКА ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

Татаристон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари М. Хаснулин бошчилигидаги шу республика ҳукумат делегацияси Ўзбекистонда бир неча кун бўлди.

12 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасида Татаристон Республикасининг ҳукумат делегацияси билан учрашув бўлди. Ўзбекистон билан Татаристон ўртасида 1992 йил учун тузилган савдо-иқтисодий ҳамкорлик қоидалари тўғрисидаги битим беш ойлик якунлари бўйича қандай бажарилаётганлиги муҳокама қилинди.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Бош Вазирининг ўринбосари К. Ҳаққулов билан «Ўзконтрактторг» раиси Т. Шарипов иштирок этишди.

* * *

13 июнь куни Вазирлар маҳкамасида Ўзбекистон Республикаси билан Татаристон Республикаси ўртасида 1992 йил учун тузилган савдо-иқтисодий ҳамкорлик қоидалари тўғрисидаги ҳукуматлараро битим қандай бажарилаётгани муҳокама қилингани ҳақидаги протокол имзоланди.

Протоколни Ўзбекистон Республикаси номидан Бош Вазир ўринбосари К. Ҳаққулов, Татаристон Республикаси номидан Бош вазир ўринбосари М. Хаснулин имзоладилар.

* * *

Худди шу куни Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Татаристон Республикаси ҳукуматининг Елабуға енгил автомобиллар заводи қурилишини туғаллашда биргаликда иштирок этиш нияти тўғрисида протокол имзоланди.

Протоколни Ўзбекистон Республикаси номидан Бош Вазир ўринбосари А. Возненко, Татаристон Республикаси номидан Бош вазир ўринбосари М. Хаснулин имзоладилар.

(ЎзА).

ТИНЧЛИК ВА ДЎСТЛИК ТАШРИФИ

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов бошчилигидаги делегация бугун эрталаб давлат ташрифи билан Корея Республикаси, Малайзия ва Индонезияга жўнаб кетди.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов жаноби олийларига!

Ўзбекистон билан Индонезия ўртасидаги дўстона муносабатлар ва ҳамкорлик узоқ вақтдан бери давом этиб келаётганини мамнуният билан қайд этаман. Мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги шу яхши муносабатлар, ўзаро манфаатли ҳамкорлик бундан буён ҳам ривожланиб, мустаҳкамланаверади, деб астойдил умид қиламан.

Шу умид ва ҳамкорлик истагидан илҳомланиб, сиз жаноби олийларини 1992 йил 22 июнда Индонезияга давлат ташрифи буюришга зўр мамнуният билан таклиф қиламан. Миллий тараққиётимиз гуркираб турган бир пайтда сиз жаноби олийларини индонез халқи билан бирга табриклаб кутиб олиш мен учун катта шараф бўлади. Бу ташриф мамлакатларимиз ўртасида муваффақиятли ривожланиб келаётган дўстлик алоқаларини ва ҳамкорликни мустаҳкамлашига ишончим комил.

Сизнинг Индонезияга буюрадиган ташрифингизга муштоқлигимни изҳор этар эканман, айни шу мавридда шахсан сизга сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат, Ўзбекистон халқига равнақ тилаб, энг яхши тилакларимни билдираман.

Аввало Индонезия ҳукумати ва халқи номидан, шахсан ўз номимдан сиз жаноби олийларига, Ўзбекистон ҳукумати ва халқига самимий, дўстона тилаклар йўллашга рухсат этгайсиз.

Сизнинг раҳбарлигингиздаги Ўзбекистон Республикаси мустақиллик ва суверенитетга эга бўлгандан кейин қисқа даврда Ўзбекистон халқи эришган илҳомбахш ютуқлар ва тараққиётни зўр мароқ билан кузатиб турибман. Буюк анъаналар туйғусига берилган Ўзбекистон халқи ўз муддаоларини ва мустақиллик олий мақсадларини амалга оширишда саботли меҳнати билан муваффақиятга эришажагига аминман.

Сизга камоли эҳтиром билан Индонезия Республикасининг Президенти

СУХАРТО.

Жакарта,
1992 йил 4 июнь.

ИСТИҚБОЛЛИ ҲАМКОРЛИК

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. А. КАРИМОВНИНГ ЖАНУБИЙ КОРЕЯДА ЧИҚАДИГАН «ТОНЪА ИЛЬБО» — «ШАРҚИЙ ОСИЁ» ГАЗЕТАСИНИНГ МОСКВАДАГИ МУХБИРИ ТНЯН ХЕН ХУННИНГ САВОЛЛАРИГА ЖАВОБЛАРИ

Собиқ СССР Республикаларининг дипломатия соҳасидаги фаоллиги давлат мустақиллигини мустаҳкамлашгина эмас, шу билан бирга жаҳон ҳамжамиятидаги бўлажак ҳамкорлар билан амалий алоқалар ўрнатишга қаратилган. Ўзбекистон Президентининг Сеулга бўлажак ташрифига ҳам шу нуқтаи назардан қарамоқ керак. Ислом Каримов ташриф арафасида Корея Республикасида чиқадиган «Тонъа ильбо» газетаси мухбири билан суҳбатлашди.

— Хорижий сафарларингиз йўналишларига қараганда бу сафарлар Ўзбекистонни иқтисодий ривожлантиришга доир дастурингиз доирасида ўтмоқда: Ҳиндистон, Туркия, Хитой... энди навбат Жанубий Кореяга келди. Бу эса Ўзбекистон шу мамлакатларнинг тажрибасидан фойдаланиши мумкин, деган маънони билдирадими?

— Шубҳасиз, ҳар бир ташриф, ҳар бир учрашув чоғида янги таниш орттирасиз, аввало янги тажрибаларни ўрганасиз.

Ўзбекистон мустақилликка эришганига яқинда бир йил тўлади. Тарих мезони билан қараганда бу жуда оз муддат. Шунга қарамай, республика ана шу даврда чинакам истиқлол йўлидан илгарилаб кетди. Ўзбекистон Республикасининг БМТга аъзо бўлгани, юздан ортиқ мамлакат уни тан олгани халқимиз ўзлигини англаши тарихида бурилиш босқичи бўлди. Шуни дадил айтиш мумкинки, мустақиллик жараёни барқарор бўлиб, бизни танлаб олган йўлимиздан оғдириб юборадиган куч йўқ.

Аммо асосий қийинчиликлар ҳали олдинда турганлигини англаймиз. Буйруқбозлик-маъмуриятчилик тизимининг истиқболи йўқлигини тарих яққол кўрсатди, бу тизим фаолиятининг оқибатларини биз ҳозир кўриб турибмиз. Ҳозирги буҳронни ўзимиз, ўз кучимиз билан бартараф этишимиз лозимлигини тушунамиз.

Шу билан бир вақтда жаҳон тажрибасини эътибор билан ўрганяпмиз, янги, чинакам гуллаб-яшнаган Ўзбекистонни барпо этишда жаҳон тажрибасининг кўп жиҳатлари фойдали бўлиши мумкин.

(Давоми 2-бетда)

Ш. Рашидов юбилейини ўтказиш комиссиясининг мажлиси

13 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасида атоқли давлат ва жамоат арбоби, ёзувчи Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигини ўтказиш ташкилий комиссиясининг дастлабки мажлиси бўлди. Ўзбекистон Республикаси Бош Вазирининг биринчи ўринбосари, юбилей комиссиясининг раиси Исмоил Жўрабеков кириш сўзида яқин ўтмишда собиқ марказ гумашталари томонидан Ўзбекистонга, унинг меҳнаткаш халқига, ўша пайтда республикага раҳбарлик қилган Шароф Рашидов шаънига маломат тошлари отилгани ҳақида гапирди.

Шароф Рашидов ўттиз тўрт йиллик раҳбарлик фаолияти давомида шаҳар ва қишлоқларни обод қилишга, саноат ва маданиятни ривожлантиришга катта ҳисса қўшди. У бағрикенглиги, меҳрибонлиги, ходимларни танлай билиши ва қадрлаши билан ажралиб турган арбоб эди. Аму-Бухоро канали, Мирзачўлда қад ростлаган шаҳар ва қишлоқлар, Хоразм ва Қорақалпоғистондаги темир йўл, Тошкент метроси, Фарғона водийсидаги кўплаб саноат корхоналари ва иншоотлар тарихи у кишининг номи билан боғлиқдир.

Шароф Рашидовнинг адиб сифатида ҳам ўзбек адабиётида муносиб ўрни бор.

Саксонинчи йилларнинг ўрталарида хуруж қилган иғвогарона сиёсат—«Ўзбеклар иши», «Пахта иши» жазавасида марҳум Ш. Рашидов руҳини чирқиратиш, қабрдан қабрга кўчириш, бу билан халқ қадриятларини оёқости қилиш каби қабиҳ режалар эндиликда фош бўлиб қолди.

Бугун Рашидов номини тиклаш асносида бир вақтлар унинг шаънини бадном қилганлар яна минбарларда, матбуотда пайдо бўлиб, мунофиқларча хотираларини достон этиш пайида юргани ҳам сир эмас. Ортиқча ҳамду санога ўрин бўлмаслиги керак. Рашидовнинг фаолияти камчиликлардан ҳоли бўлмаган, албатта. Аммо халқимизнинг ихлоси, инсофдиёнат юзасидан ҳам у кишининг номини тикламоқ бурчимиздир.

Мажлисда сўзга чиққан раҳбар ходимлар, ҳокимлар, ёзувчи ва шоирлар ана шу ҳақда гапирдилар, Шароф Рашидовнинг 75 йиллигини муносиб нишонлаш тўғрисида фикрлашиб олдилар.

Комиссия мажлисида 1992 йилнинг июнь-ноябрь ойларида бажариладиган ишлар, вилоятларда ўтказиладиган тадбирлар муддати, Шароф Рашидов музейини ташкил қилиш, унинг номини абадийлаштириш, асарларини, хотира китобини чоп этиш ва бошқа масалалар юзасидан ишчи гуруҳларини тузиш режалари тасдиқланди.

Юбилей тантанаси шу йилнинг ноябрь ойида Тошкент шаҳрида ўтказилади.

Мажлисда Шароф Рашидов туғилган куннинг 75 йиллигини муносиб нишонлаш хусусида комиссиянинг жамоатчиликка очиқ хатини матбуотда эълон қилиш таклифи маъқулланди.

(ЎзА).

СУРАТДА: мажлис пайти. Маъмур НАЗАР олган суратлар.

«ОЗОДЛИК» ОБИДАСИ ЛОЙИҲАЛАРИ КЎЗДАН КЕЧИРИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти ўтган йилнинг сентябрь ойида Тошкентда «Озодлик» обидасини барпо этиш тўғрисидаги фармонга имзо чеккан эди.

Фармонга мувофиқ Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси мустақиллик майдонида ўрнатиладиган «Озодлик» ёдгорлигининг энг яхши лойиҳаси учун республика танлови эълон қилди. Бу кўпчиликда катта қизиқиш уйғотди. Ноёб комплексни яратиш юзасидан ҳозиргача кўпгина меъморларнинг лойиҳалари кўриб чиқилди. Муаллифлар халқимизнинг эркесеварлиги, миллий ғурури ва мустақилликка интилишини рамзий ифодалашга ҳаракат қилганлар.

Бугун Ўзбекистоннинг етакчи меъморлари танловга тақдим этган асарлар назардан ўтказилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов меъморлар ҳузурида сўзга чиқди.

«Озодлик» обидаси учун танловни давом эттириш ва бу ишга чет эллик меъморларни ҳам жалб қилиш, ана шу иш бўйича фаолиятни мувофиқлаштирувчи ижодий марказ тузиш ҳамда яратилаётган лойиҳаларни умумхалқ муҳокамасидан ўтказишга келишиб олинди.

Лойиҳалар кўргазмасига Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши раиси Ш. Йўлдошев, Ўзбекистон Республикаси Бош Вазири А. Муталов, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат котиби Р. Ражабов ва бошқа расмий кишилар бордилар.

(ЎзА).

(Шу мавзуга боғлиқ материалларнинг давоми билан иккинчи бетда танишасиз).

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР!

ЭСКИСИ ҚИЗИЛ ЭДИ, ЯНГИСИ—ТИЛЛА

● Қозоғистон Олий Кенгаши сессиясида республиканинг давлат рамзлари тасдиқланди.

Янги байроқнинг ўртасига нур таратаётган қуёш, сал пастроғига парвоз қилаётган бургут, гербнинг марказида ўтов қуббаси, унинг икки томонида тулпорлар, тепасида олтин юлдуз тасвирланган. Депутатларга 8 ва 5 қиррали юлдузлар тавсия этилганди. Узоқ баҳслардан сўнг беш қирралиги танланди. Илгари гербда шундай юлдуз мавжуд эди-да, фақат эскиси қизил бўлса, буниси — тилларанг.

ҚОРАСИЯМ КЎРИНМАСИН!

● АҚШ президентининг ташрифини эшитган панамаликлар ҳаяжонга тушишди.

«Бу ерда Бушнинг қорасиям кўринмасин!» — деган ёзувли лавҳаларни кўтарган юзлаб одамлар Панама кўчаларини тўлдиришди. Улар Бушга мўлжалланган минбарни ёқиб юборишди ҳам.

СССР ҚЎШИНЛАРИНИ ХАРОБ ҚИЛГАНИ УЧУН

● «СССР мудофаа вазири Евгений Шапошников вазифасидан бўшатилсин!».

СССР халқ депутатларининг доимий Раёсати яқинда ана шундай қарор чиқарди (!?) Ҳужжатнинг сўнгида дейилган: «У жами унвонларидан маҳрум этилсин. Сабаби ўртоқ Шапошников СССР ҳарбий қўшинларини хароб қилди».

ЯНА «СИФАТ БЕЛГИСИ», ЛЕКИН КАПИТАЛИСТИК

● Пермь электротехника заводи маҳсулотига сифат белгиси берилди.

Аммо — капиталистик. «Бриллиант юлдуз» деб номланган ушбу халқаро мукофотни Америка ва Европа қитъаларининг энг таниқли ишбилармонлари таъсис этишган. Ишонамизки, у Ўзбекистон корхоналарига ҳам насиб этажак.

ЭНГ ҚИММАТИ—ЛЕНИН НОМЛИСИ

● Илгарилари санаторийга йўлланма олиш чўнтакка асло оғирлик қилмасди.

Ҳозир-чи? Масалан, Сочидаги энг паст «навли» санаторийга йўлланма 3 мингу 680 сўм туради. «Россия»-га — 10 минг сўм. Энг қиммати эса Владимир Ленин номидаги санаторийга экан: қарийб 13 минг сўм (24 кунга). У юқори поғонадаги коммунист-раҳбарлар учун қурилганди.

ЯПОН БОЙЛАРИ МОСКВАНИ ЗАБТ ЭТИШГА КИРИШДИЛАР

● Ҳамма биладики, хориждан корхонаю, уй-жой сотиб олишда япон бойларига ҳеч ким тенг келолмайди.

Бошқа мамлакатларни қўя туринг, улар ҳатто АҚШдаги бир вақтлар гуркираб яшнаган фирмалар, компаниялар, кино студияларни... сотиб олишяпти. Яқинда эса улар Москвага ўтишди: «Санъэй сёэди» фирмасининг бош директори Насикава ушбу шаҳарнинг нуфузли қисмидан ўзига квартира сотиб олди яъни биринчи қадам ташлади...

ТУЗАТИШ

«Халқ сўзи»нинг 13-июнь сонида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. М. Йўлдошев билан ўтказилган мусоҳабада (1-бет, 4-устун, 1-қатор) хато ўтган. Ўша жумла қуйидагича ёзилиши керак эди:

«...Туркияда 60 миллионга яқин аҳоли яшайдию, парламентдаги ноиблари бўлса атиги... 450 нафар. Улар шу яқин йилларда ушбу кўрсаткични янада камайтиришни мўлжаллашаётган экан. Ҳа, биласизми, Америка Қўшма Штатларида 100 нафар сенатор ва вакиллар палатасининг 435 аъзоси бор...»

Хато редакциянинг айби билан ўтган. Айбдорларга тегишли жазо кўрилди.

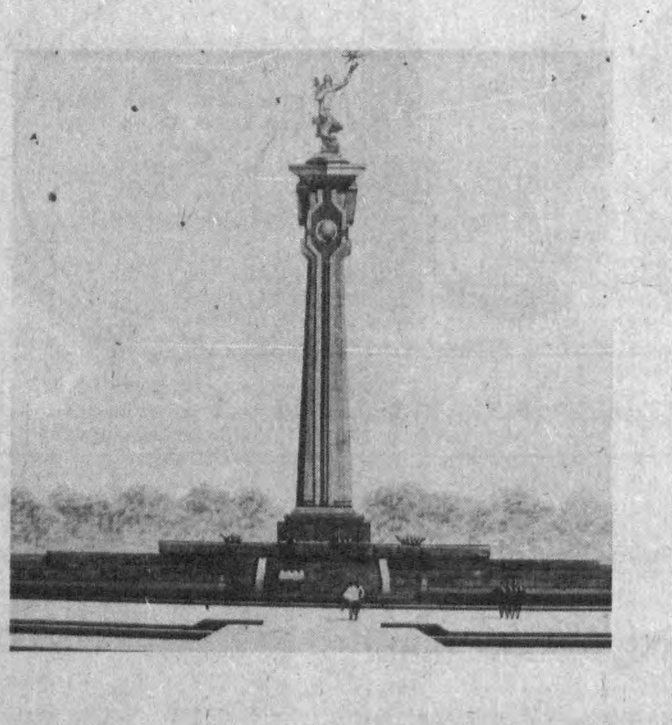

ОЗОДЛИК ОБИДАСИ

МУСТАҚИЛЛИК МАЙДОНИДА ЎРНАТИЛАДИГАН ЁДГОРЛИК ҚАНДАЙ БЎЛИШИ КЕРАК?

МУШТАРИЙЛАРИМИЗГА, маълумки, газетамизнинг 11 июнь сонида ушбу сарлавҳа остида таниқли меъмор Фарҳод Турсунов етакчилигидаги гуруҳ асарларини эълон қилган эдик. Ушбу мавзуда бундан кейин ҳам мавжуд асарлар лойиҳаларини бериб борамиз.

Куни кеча таҳририятимизга С. Одилов раҳбарлигидаги меъморлар гуруҳи ўзлари яратган лойиҳани ҳам олиб келишди. Уни сизнинг эътиборингизга ҳавола қилаётирмиз. Худди аввалгидек, ушбу лойиҳа юзасидан фикрларингиз бўлса, рўзнома муҳарририятига ёзиб юборинг.

ЛОЙИҲА БАЁННОМАСИ

Мустақиллик майдонининг бугунги қиёфасида марказий ўринни эгаллаган гранит тошидан ясалган салобатли супача Ўзбекистон диёри мустаҳкам заминининг устига қурилган меъморий шаҳар қўрғони тимсолидир. Супачанинг марказида янада юқорига кўтарилиб турган шоҳсупанинг устига ўзбек меъморчилигининг сўнмас анъаналарини ўзида жамлаган кўп қирралй улуғвор минора жойлаштирилган. Минора тепага қараб ингичкалашиб гумбаз-фонус билан якунланган. Гумбаз — фонуснинг ўрта қисми атрофида зарҳал тўрсимон пардаси бўлган ер курраси шаклидаги белги ўрнатилган бўлиб у сайёрамиздаги янги мустақил жумҳуриятни ифодалайди. Минора тўрт томонининг ҳар бирининг ўртасида феруза рангли текис, арикчасимон икки чети зарҳал меъморий безак ишлатилган. Минора қирраларининг юзаси қизғиш рангли ойнали кристалл кошинлар (қопламалар) билан безатилган бўлиб, гумбаз-фонус таркибига эса қизил, кўк рангли ва зарҳалли нақшин бўлаклар киритилган. Миноранинг энг устки қисмидаги супачага ўнг қўли кўксида — халққа таъзим этаётган, чап қўлида ҳар ёнга нурини сочаётган озодлик қуёши ушлаган ёш ўзбек йигитининг бронза ҳайкали ўрнатилган. Мовароуннаҳр халқларининг ўз озодлиги учун асрлар оша олиб борган кураши, халқ қаҳрамонлари Спитамен, Широқ, Муқанналарнинг жасоратлари юртига мустақиллик офтобини келтирган шу мард йигит қиёфасида гавдалантирилган. С. Одилов раҳбарлигидаги меъморлар гуруҳи яратган «Озодлик» монументининг умумий баландлиги 55 метр бўлгани учун у қоронғу пайтда қизил рангли фонуслар билан Қуёш ва ер курраси акс эттирилган қисмлари ичидан, ҳайкалнинг ташқи қисми бўйи баравар ердан туриб ёритилади. Ҳайкал ичидан мустақиллик ва озодлик тарихи мавзуида ёзилган шеърий матнлар ва жозибали куйлар эрталаб соат олтидан кечаси 24 га қадар таралиб туради.

МАТБАА САНОАТИ: СУРЪАТ ПАСАЙИШИГА ЙЎЛ ҚЎЙИБ БЎЛМАЙДИ

Қоғоз йўқ... Газеталар, журналлар, китобларнинг нархи жуда ошиб кетди. Ҳатто кўп йиллардан бери чиқиб келган ва ажойиб анъаналарни яратган, минг-минглаб доимий муштарийлари бўлган катта нашрлар ҳам ҳафтада икки-уч марта чиқадиган бўлиб қолди.

МДҲда қоғоз ишлаб чиқариш соҳасида танҳо ҳукмрон бўлган корхоналар нархни ўз хоҳишларича белгиламоқда. Бу айниқса Ўзбекистон каби ўрмонлари бўлмаган республикаларга ёмон таъсир қилмоқда, республикага қоғоз биринчи навбатда Россиядан келтирилар эди. Аммо ана шу қийинчиликларга қарамай, оммавий ахборот воситалари ишлаб турибди. Нашриётлар ҳам ишламоқда. Мактаблар, ўрта махсус ва олий ўқув юртлари дарсликлар билан етарли таъминланмоқда.

Бу қудратли тармоқда иқтисодий ларзалардан холи бўлиш мумкинми, тармоқни қай йўл билан рентабелли қилиш мумкин? ЎзА мухбири Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот комитетининг раиси Р. ШОҒУЛОМОВ билан шу ҳақда суҳбатлашди.

— Рустам ака, ҳаётингиз матбуот билан, полиграфия билан боғлиқлигини биламан. Сиз қаерда ишламангиз, ҳамиша юксак билимдонлик кўрсатдингиз. Мана, бир йилдан ошдики, янги лавозимда ишлаб турибсиз. Бироқ воқеаларнинг боришига қараганда, муаммолар камаймади, балки кўпайиб бормоқда...

— Ҳақиқатан ҳам муаммолар жуда кўп. Айниқса, республика ва унинг анъанавий ҳамкорлари бозор муносабатларига ўтаётган ҳозирги пайтда бундай муаммолар кўпаймоқда. Давлат комитети тизими анча мураккаб ва кўп соҳалидир. Деярли ҳамма нашриётлар, вилоят матбуот бошқармалари, китоб савдоси, матбуотда давлат сирини сақлаш инспекцияси бизга қарашлидир. Ҳамма жойда бир хил қийинчилик: қоғоз, картон, машина-ускуналарга эҳтиёт қисмлар, буёқ йўқ. Уларнинг тақчиллиги сабаблари ҳаммага маълум. Анъанавий иқтисодий алоқалар узилгач, қоғоз билан биржада савдо қилишга ўтилди, шундан сўнг кўпгина меҳнат жамоалари хонавайронлик ёқасига келиб қолди. Ана шундай вазиятга қарамай, бозор муносабатларига ўтиш тўлқинларида ўзини етарли даражада дадил тутаётган газеталар, журналлар, босмахоналар, нашриётлар бор.

Бир мисол келтираман. Бир вақтлар давлатдан дотация оладиган «Ўзбекистон» нашриёти ҳозир 15 миллион сўмга яқин фойда олмоқда. Бу ерда воқеаларни олдиндан пайқаб ола билишди, маҳсулот етказиб берувчилар билан ўзаро манфаатли битимлар тузишди, ўзбек ва жаҳон мумтоз ёзувчилари асарларини аъло даражада нашр этишга ўтишди. Тутуриқсиз китобчалар чиқаришдан воз кечишди. Мумтоз ёзувчиларнинг яхши безатилган китоблари қиммат туриши табиийдир.

Аммо харидорлар уларни бажонидил сотиб олишмоқда. Бу — ишга чинакам тижоратни кўзлаб ёндошиш эмасми?

Мактаб ўқувчилари учун дарсликлар чиқаришга ихтисослашган «Ўқитувчи» нашриёти тўғрисида гапирсак, давлат унга энг қулай шароит яратиб бермоқда. Бунинг сабаби равшан: ёш авлод тўғрисидаги ғамхўрликни ўз ҳолига ташлаб қўйиб бўлмайди. Шунинг учун ҳам давлат бу соҳага бюджетдан катта маблағ сарфламоқда.

Газета ва журналлар қийин аҳволга тушиб қолди.

Қоғоз етказиб бериш тўғрисида шартномалар тузяпмиз, албатта. Россиядаги қоғоз ишлаб чиқарувчилар билан шартномани имзолаш учун яқинда Москвага хизмат сафарига боришга тўғри келади. Бу — Ўзбекистон билан Россия ўртасида яқинда тузилган шартноманинг, Ислом Каримов билан Борис Ельцин учрашувларининг натижасидир. Бу шартнома асосида олинадиган қоғоз, картон асосан дарсликлар, бошқа муҳим адабиётларни босиб чиқаришга ишлатилади.

— Айтмоқчи, дарсликлар ҳақида. Ҳозир таътил даври. Лекин ёз тезда ўтиб кетади. Янги ўқув йилида ўқувчилар китоблар етишмаслигидан қийналишмайдими?

— Бу соҳада ташвишланишга ўрин йўқ. Дарсликлар ҳаммага етади. Масалан, олдингидек русийзабон мактаблар учун адабиётларнинг бир қисми МДҲнинг бошқа минтақаларидан келтирилади. Биз ҳам ўз навбатида Ўрта Осиёдаги қўшни республикалар ва Қозоғистондаги ўзбеклар яшайдиган жойларга 56 номдаги 2,5 миллиондан ортиқ китобни юборамиз.

— Шунга қарамай, билишимча, республикада матбаа қувватидан тўла фойдаланилмаяпти, бу эса табиий равишда қудратли тармоқда молиявий қийинчиликларни келтириб чиқаради.

• ДОЛЗАРБ СУҲБАТ

Республикада 400 га яқин газета ва журнал чиқади. Қанчалик эриш туюлмасин, тезроқ бозор муносабатларига ўтиш учун жон куйдириб, бозор муносабатларининг воситаларини миллион-миллион ўқувчиларга тушунтириб берган газетачиларнинг ўзлари янги шароитда ишлашга тайёр эмасликлари маълум бўлиб қолди. Бунинг оқибатида уларнинг тиражи камайди, ходимлар сони қисқартирилди... Шу сабабли Ўзбекистон Республикаси Президенти давлат бюджетидан уларга юз миллион сўм ажратиш ҳақида қарор қабул қилди. Бинобарин, мен ана шу ғамхўрлик учун барча журналистлар номидан Президентга миннатдорчилик билдираман.

Вужудга келаётган вазиятга очиқ кўз билан қарамоқ керак. Қоғоз билан таъминлаб, катта босмахона харажатларини тўлай оладиган муассисларнинг нашрларигина омон қолади. Буйруқбозлик усулида тақсимлаш тизими барҳам топди. Бозор тайёрга айёрликни ёқтирмайди.

— Бунинг сабабларини тушунтириш учун рақамларни келтириб ўтаман. Ўзбекистонга ҳар йили камида 60 минг тонна қоғоз ва 5 минг тонна муқовабоп картон келтирилади. Уларни сотиб олиш ва ташиб келтириш харажатлари бир ярим миллиард сўм атрофида бўлади. Матбаа маҳсулотлари қиймати ҳам шунга яраша. Газеталарнинг қиймати 1,5—2 сўм, китоблар қиймати 25—30. Аммо сотиб олинаётган материалларнинг миқдори етишмаяпти. Шу сабабли Ўзбекистоннинг ўзида қоғоз саноатини барпо этиш ғоят зарур бўлиб қолди.

Бу хаёлий лойиҳа эмас, мустақил давлатнинг шу масалада мустақил бўлишга интилиши ҳам эмас. Бу ўринда ҳақиқий иқтисодий ҳисоб-китоблар назарда тутилмоқда.

Линт пахтадан, целлюлоза, шоли похоли ва ғўзапоядан қоғоз ва картон тайёрлаш технологиясидан кенг фойдаланаётган Туркия, Хитой ва бошқа мамлакатларнинг тажрибасини ўрганишимиз зарур. Бунинг учун республикада хом ашё етиб ортади. Фақат илғор технологиялар зарур. Бу соҳада ана шундай ишлаб чиқаришга ихтисослашган хорижий фирмалар билан мустаҳкам ҳамкорлик қилишдан бошқа иложимиз йўқ. Қўшма корхоналар барпо этиш бундай ҳамкорликнинг чинакам йўлларидан биридир.

Комитетимиз мутахассислари хорижий фирмаларнинг таклифларини ҳар томонлама ўрганишди. Турк ва хитой ишланмалари биз учун мақбулроқ. Масалан, хитойлар шоли поҳолидан қоғоз тайёрлаб чиқарадиган кичик заводларни етказиб беришга тайёрдирлар. Тошкент қоғоз фабрикаси тармоқни материаллар билан таъминлаш учун асосий база бўлиши лозим. Бу масалани биз республика мебель саноатининг раҳбари Ғ. Қурбонов билан ўрганиб чиқдик. Бир неча қизиқарли лойиҳалар бор. Аммо фабрикани жиддий равишда янгилаш керак бўлади.

Ўз-ўзидан равшанки, бу дастурларни амалга ошириш учун катта сармоя, шу жумладан валюта талаб қилинади. Аммо бошқа чора йўқ. Пировардида харажатлар фойдага айланади.

— Рустам ака, давлат матбуот комитети ҳузурида матбуотда давлат сирини сақлаш инспекцияси ишлаб турибди. Келинг, очиқчасига гаплашайлик: журналист ҳамкасбларимизнинг инспекцияга муносабати, юмшоқроқ қилиб айтганда, анча совуқ. Сиз бундай кайфиятларга қандай қарайсиз?

— Ҳар қандай мустақил давлатнинг ўз сирлари бўлади ва бу сирларни сақлаши лозим. Бу — масаланинг бир томони бўлса, иккинчи томони шуки (бу ҳам жуда муҳим), ҳар қандай маърифатли мамлакат оммавий ахборот воситаларида шахсни камситиш ва обрўсизлантириш мақсадида ашаддий кампания ўтказилишига имкон бермайди. Ўзбекистон Республикасида ижтимоий-сиёсий вазият барқарор. Мана шундай бир пайтда газета ва журналларнинг саҳифаларида бу вазиятга зиён етказилишига йўл қўйиб бўлмайди. Инспекция зарур. Бинобарин, у давр нафасини акс эттириши керак.

Л. ЛЕВИН,
ЎзА мухбири.

ИСТИҚБОЛЛИ ҲАМКОРЛИК

(Боши 1-бетда).

Ўзбекистон учун тараққиётнинг Туркия модели мақбуллиги тўғрисида гапирганимизда биз ундан кўр-кўрона нусха олмоқчи эмаслигимизни таъкидлаб ўтмоқчиман. Бизнинг ўз йўлимиз, жоиз бўлса, ўз ўзбек моделимиз бўлади. Аммо биз Туркиянинг энг яхши ютуқларидан айниқса, давлат ва иқтисодий қурилиш соҳасидаги ютуқларидан фойдаланамиз, албатта. Жанубий Кореянинг тажрибаси ҳам биз учун жозибалидир, унинг жадал тараққиётига қойил қолмай бўлмайди.

— Тошкент билан Сеул ўртасидаги ҳамкорлик истиқболлари қандай?

— Менимча, бу истиқболлар бепоёндир. Чунки биз эндигина алоқаларни йўлга қўймоқдамиз. Мамлакатларимиз ўртасида бўлажак кўприкнинг биринчи устунига пойдевор қўйиш каби фахрли вазифа зиммамга тушганидан бахтиёрман. Бу кўприк мустаҳкам ва кенг бўлиши, ҳамиша иккала халққа хизмат қилиши учун бутун кучимни сарфлайман — ҳамкорларимиз бунга шубҳа қилишмасин.

Жуғрофий жиҳатдан олислигига қарамай, халқларимиз маданияти, урф-одатлари ва анъаналарида муштарак жиҳатлар кўплиги Корея билан Ўзбекистоннинг табиий равишда бир-бирига яқинлашувига хизмат қилади. Мен буни шахсий тажрибамдан биламан. Олдинги йилларда ҳам Ўзбекистонда яшовчи корейслар билан учрашишимга ва ишлашимга тўғри келган. Муштарак иқтисодий манфаатларимиз мавжудлигига шубҳа қилмайман.

Ҳозирги Ўзбекистон ишбилармон кишилар учун очилмаган қўриқдир. Чунки биз иқтисодиётдаги чуқур бузилишлар оқибатларини тугатишимизга тўғри келади. Жаҳондаги кўплаб пахта етиштирувчи ўлкалардан бири бўлган республика ўз аҳолисини чит билан таъминлай олмаётганлиги ғалати эмасми? Бундай ғайритабиий аҳволга жуда кўп дуч келасиз. Меъёрий иқтисодий ёрдамчи соҳаларни барпо этишда, табиийки, бизга саноати ривожланган мамлакатлардан, шу жумладан Жанубий Кореядан замонавий техника ва технология зарур бўлади, бунинг эвазига ҳамкорларимизга таклиф этадиган маҳсулотларимиз бор. Булар фақат хом ашё материаллари эмас, зеро, Ўзбекистон хом ашёга бой республикадир. Олдинги ўн йилликлардаги барча бузилишларга қарамай, бизда маориф, илмий муассасаларнинг етарли даражада ривожланган тизими барпо этилган, ҳозирнинг ўзидаёқ жаҳон бозорига чиқишга тайёр турган корхоналар мавжуд.

Равшанки, мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг имкониятлари ишнинг моддий томонлари билан тугамайди. Кенг маънавий, маданий алоқаларни йўлга қўйиш, шубҳасиз, халқларимизни маънавий жиҳатдан бойитади, Осиёнинг Ўрта Осиё ва Узоқ Шарқ минтақалари ўртасида ҳамжиҳатлик ва ҳамкорликка кўмаклашади.

— Ўзбекистон ўнлаб ўзга халқлар учун, шу жумладан 190 минг корейслар учун ватанга айланди. Маъмуриятингизнинг кичик халқларга нисбатан тутган йўлини қисқача сўзлаб бера оласизми? Сеулда давлатлараро масалалардан ташқари Ўзбекистондаги корейс жамоаси билан хусусан, уларнинг она юрти билан одамийлик алоқаларини йўлга қўйиш ва мустаҳкамлаш билан боғлиқ муаммолар муҳокама қилинадими?

— Ўзбекистон ҳақиқатан ҳам кўп миллатли давлат. Унинг ноёблиги ҳам, аминманки, бойлиги ҳам мана шунда. Бу ердаги ҳар бир халқ ҳозирги Ўзбекистоннинг моддий ва маънавий маданиятини вужудга келтиришга ўз ҳиссасини қўшди ва уни ҳақли равишда ўзининг ватани деб билади. Бу гап корейсларга ҳам тааллуқлидир.

Машъум 1937 йилда корейслар бошига тушган фожиали қисмат эсимиздан чиққани йўқ. Ўзбекистон бу ердаги жуда катта қийинчиликларга қарамай, Узоқ Шарқдан кўчириб келтирилган ўн минглаб кишиларни хурсандчилик билан кутиб олди, кейинчалик немисларни, қрим татарларни, месхети турқларини, қатағон қилинган бошқа халқларни, шунингдек 1941-1945 йиллардаги уруш вақтида Украина, Беларусь ва Россиядан келган қочоқларни қабул қилиб олди. Ўзбекистон тараққиётига корейслар жуда катта улуш қўшганини ҳам биламиз. Биз буни қадрлаймиз. Шуни айтиш кифояки, Тошкентдаги кўчалардан тўрттасига корейслар номи берилган.

Мустақиллик эълон қилинган дастлабки кунданоқ биз республикадаги барча халқларнинг тўла ва сўзсиз тенглигини, ирқий, инсоний, диний камситишларга, ҳеч қандай миллий камситишларга йўл қўйилмаслигини айтдик. Булар шунчаки қуруқ гап эмас. Республикадаги барча халқлар ўзларини тўла ҳуқуқли деб ҳис этишлари учун, улар машъум «КПССнинг доно миллий сиёсати» сабабли унутиб юборилган ўз миллий маданияти, тили ва урф-одатини тиклашлари ва ривожлантиришлари учун барча шарт-шароит яратилмоқда. Давлат ҳокимият идоралари ҳозирги вақтда ҳамма жойда иш олиб бораётган миллий уюшмаларга, маданият марказларига ҳар томонлама мадад бермоқда, улар ўз азалий ватанлари билан алоқа ўрнатишларига кўмаклашмоқда. Сўнгги масалани биз кузатиб турибмиз, албатта. Делегациямиз таркибига Ўзбекистондаги корейс жамоаси вакиллари киритилган, улар айни шу масала билан шуғулланадилар.

Сўзимнинг охирида қадимий Корея диёрига боришимдан, унинг истеъдодли меҳнатсевар халқи билан учрашажагимдан хурсандлигимни айтмоқчиман. Президент Ро Дэ У, Кореянинг бошқа раҳбарлари билан музокараларимиз муваффақиятли ўтишига ва халқларимизнинг бахт-саодати ва гуллаб-яшнаши учун хизмат қилишига ишонаман.

• Шарқона жозиба •

КОРЕЯ РЕСПУБЛИКАСИ

ҲУДУДИ жиҳатидан Корея Республикаси — кичкина мамлакат. Ҳаммаси бўлиб 99,1 минг квадрат километр ери бор. Бу борада Португалия ва Испания каби давлатлар қаторида туради-ю, аммо аҳолиси (44 миллион атрофида) анча зич яшайди. 10 миллион киши истиқомат қиладиган пойтахти Сеул жаҳондаги йирик шаҳарлардан бири.

Биз Корея ва корейслар ҳақида жуда оз биламиз ва бу билганларимиз ҳам Жанубий Кореянинг жаҳон иқтисодиёти миқёсида бугунги тутган мавқеига мос келмайди. Ваҳоланки, бу қадимий миллат бўлиб, буюк қўшни — хитойлар ва японларнинг маданий таъсири асрлар оша давом этиб келган бўлишига қарамай, миллий ўзига хослигини сақлаб қола олган.

Бошқа ҳамма миллатлардаги сингари корейслар тарихи ҳам юксалиш ва инқирозлар солномасидан иборатдир. Иқтисодий равнақ ва қашшоқлик, қудратли душманлар устидан ғолиблик ва аламли мағлубиятлар, илмий-маданий камолот ва техника ночорлиги мудом ўрин алмашиб турган. 1592 йилда ўша пайтлардаёқ самурайларнинг жаҳонга ҳокимлик қилиш орзуларини қўллаб-қувватлаган япон ҳукмдори Хидэёсинининг кўпсонли армияси ярим оролнинг жанубига келиб тушди. Имжин уруши номини олган тарихий жанг бошланди. Қуруқлик ва денгизда давом этган уруш аср охирига бориб босқинчиларнинг тўла мағлубияти билан тугади.

Ушбу урушда корейслар томонидан жаҳонда биринчи бўлиб зирҳли кемалардан фойдаланилган эди. Бу — умуминсоний аҳамиятга молик устунлик корейсларга тааллуқли бўлган ягона воқелик эмас. Чунончи, улар китоблар чоп этиладиган темир ҳарфлар қуйишни овруполиклардан икки аср илгари ўзлаштирган эдилар.

Японларнинг мустамлакачилик ҳукмронлиги йиллари (1910 — 1945) корейс халқи учун энг оғир синовлар даври бўлди. Ўшанда миллатнинг сақланиб қолиш-қолмаслиги хавфи туғилганди. Ҳукмронларча расмий тарғибот Япония ва Корея этник ва моддий жиҳатдан бир халқдир деган фикрга асосланган бўлиб, японлар «оға», корейслар эса «ини» сифатида талқин қилинганди. Бошқача қилиб айтганда, корейс тилида гаплашиш, корейсча исм-шариф қўйиш амалда таъқиқланган эди. Балки бу борада тарихдан мисоллар келтириш ноўриндир, аммо миллатларни «катта» ва «кичик»ка ажратиш мантиқан бирининг иккинчисига, аниқроғи, кучли ва кўпсонлисига қўшилиб кетишига олиб келади.

Иккинчи жаҳон урушининг якуни корейслар учун шу бўлдики, улар япон истилосидан қутилдилар. Бироқ тарих тақозоси билан ярим орол халқининг бахтига қарши ўлароқ, бир бало ўрнига иккинчи бало келди — мамлакат иккига бўлиниб кетди, бу ҳам етмагандек, жаҳон миқёсидаги зиддиятлар бўҳронига тушиб қолди. Икки муросасиз тузум — социализм билан капитализм айнан Корея ярим оролида тўқнаш келди. Агар жаҳон миқёсидаги қарама-қаршилик умуминсоний қадриятлар устунлигига йўл бериб, иккинчи-учинчи ўринга чекинган бўлса, Кореяда худди аввалгидек «капиталистик» Жанубга социализмга содиқ қолган деярли ягона давлат қарши турибди. Бироқ, матбуот хабарларига қараганда, у ҳам вазиятдан келиб чиқиб, шароитга мослашаяпти. Корейслараро музокаралар оғир кечаяпти. Шунга қарамай, вужудга келаётган ўзаро ён босишлар ярим оролда бирлашув юз бериши яқин эканлигига умид уйғотади.

Бугунги Жанубий Корея иқтисодиёт ва маданият соҳаларидаги равнақи билан асосли равишда фахрлана олади. Унинг кейинги бир неча ўн йилликлар даврида босиб ўтган йўли ҳозирги замон харитасидан муносиб ўрин эгаллашга ҳаракат қилаётган мамлакатлар учун кўп жиҳатдан намуна бўлишга арзигуликдир.

Россиялик олим Г. Толораяннинг гувоҳлик беришича, Жанубий Кореянинг иқтисодий муаммолари 60-йилларнинг бошларигача америкалик бадавлат «амаки»нинг ёрдамига бутунлай қарам бўлиб қолган ривожланаётган мамлакатларга хос мушкулот эди. Саноат, импорт ўрнини ҳам тўлдириши керак эди, қишлоқ хўжалиги ҳолдан тойган эди. Аҳолининг жадал ўсиши ишсизлар сонининг кўпайишига, озиқ-овқат маҳсулотларининг мудом тақчиллигига олиб келди. Ички заҳира оз, экспорт кам, хом ашё, озиқ-овқат, истеъмол моллари масаласида четга қарамликдан, чуқурлашиб кетган қашшоқликдан қутилишнинг имкони йўқдек кўринарди. Мамлакат яна анча вақт Осиёнинг соясида қолиб кетадигандек эди.

Мамлакатдаги ҳал қилувчи ўзгаришлар иқтисодиётда четга мол чиқариш йўлига ўтилган 60-йилларга тўғри келди. Дастлабки кезларда, (тахминан, 1963—1969-йилларда) ички маблағ сарфининг 44 фоизи, ташқаридан олинган маҳсулотларга тўланган пулнинг ярмидан кўпи четдан жалб этилди. Шунингдек, мамлакат АҚШ ва Япониядан, ҳукумат йўли билан Халқаро таъмирлаш ва тараққиёт банки, Осиё тараққиёти банки, Халқаро валюта жамғармаси ва бошқа молиявий ташкилотлардан олинган ҳар хил қарзлардан ҳам кенг фойдаланди.

Индустриал сакрашга йўл очиб берган хорижий маблағ, табиийки, ўткир муаммоларни ҳам келтириб чиқарди. Чунончи, эски технология кириб келди, ташқи қарз кўпайиб кетди. Аммо ҳукуматнинг иқтисодиётга оқилона аралашуви, юқори малакали кадрлар тайёрланганлиги, маҳсулот ишлаб чиқариш тез ўсганлиги ва бошқа омиллар шарофати билан Жанубий Корея қийинчиликларни енгиб, қисқа муддатда замонавий иқтисодиётини барпо эта олди.

Кейинги икки ўн йилликда мамлакат юз йиллик тараққиёт йўлини босиб ўтди. Агар 60-йилларда четга фақат тўқимачилик саноати маҳсулотлари ва кийим-кечак чиқарилган бўлса, 80-йилларга келиб микроэлектроника, автоматлаштириш ва информатика воситалари, автомобиль ва кемалар сота бошлади. Чунончи, 1962 йилда 41 миллион долларлик мол экспорт қилинган бўлса, 1989 йилда бу рақам 62,4 миллиардга етди ёки 1500 (!) баравар ўсди.

«Жанубий Кореянинг иқтисодий мўъжизаси» ҳозир кўпгина мамлакатларда таҳлил этилмоқда, йирик олим ва тажрибакорлар ҳам бу ишга жалб этилганлар. Хулосалар баъзан ўзаро фарқ қилади-ю, аммо бир масалада ҳамманинг фикри муштарак: халқнинг кўп йиллик саъй-ҳаракати, меҳнатсеварлиги, юксак малакаси ва ҳалоллиги ҳал қилувчи омил бўлди ва мамлакатдаги асрий қолоқликни тугатиш имконини берди. Шуни ҳам айтиш керакки, халқнинг бу сидқидил ҳаракати аҳоли даромади кескин ошганлигига қарамай, узоқ вақт, ҳатто ҳозир ҳам лозим даражада қадрланмади. Бу мамлакат меҳнаткашлари АҚШ, Япония, Ғарбий Оврўпо давлатларидаги ҳамкасблари билан баравар ҳажмда иш бажарадилар, малакалари ҳам тенг, аммо анча кам маош оладилар.

Ўзбекистонда яқиндагина Шарқшунослик институти ташкил этилди. У янги Осиёнинг қатор муаммолари билан биргаликда Корея иқтисодиётини изчил, илмий асосда ўрганиш вазифасини ўз зиммасига олса, ажаб эмас. «За рубежом» газетаси яқинда берган хабарга кўра, ҳозир Корея Республикасида Франция, Италия ва Бельгиядагини қўшиб ҳисоблагандагидан ҳам кўп муҳандислар тайёрланмоқда, пўлат ишлаб чиқариш бўйича эса мамлакат Буюк Британия ва Франциядан ўзиб кетди.

Жумҳурият Президенти И. Каримов яқинда таъкидлаганидек, Ўзбекистон ва Корея азалий алоқа ришталари билан боғланган. Давлатимиз раҳбарининг Корея Республикасига бўлажак ташрифи ҳозирги ўзгарган дунёда ана шу алоқаларнинг янада мустаҳкамланишига, бир-бирини яхшироқ ўрганишга, ўртада янгича анъаналар вужудга келишига хизмат қилади. Шу баҳонада ўзбек ва корейс халқлари ўртасида кўп соҳаларда муштараклик мавжудлигини эслатиб ўтиш ўринлидир. Ҳар иккала халқнинг маданияти кўҳна, тақдири мураккаб кечган. Руҳий жиҳатларни, инсоний муносабатларни англашдаги нуқтаи назарлари ҳам уйғун. Қашшоқлик ва ҳақсизлик сабабли бир вақтлар Кореяни ташлаб чиқиб кетишга мажбур бўлган 200 минг чоғли халқ ўзбек тупроғида янги ватан топди. Муҳими эса — Корея Республикаси мустақилликка етишган Ўзбекистоннинг муносиб шериклари ва дўстларидан бири бўлиб қолса, ажаб эмас.

Л. ПАК.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, республика қишлоқ хўжалигини ривожлантиришдаги хизматлари ва жамоат турмушида фаол иштирок этгани учун қуйидагиларга фахрий унвонлар берилсин:

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими»

Ҳамдамов Ҳамроқул Ҳамдамович — Самарқанд қишлоқ хўжалик институти кафедрасининг мудири

Хўжақулов Эгам — Нурота районидаги Ленин номли давлат хўжалиги директори, Навоий вилояти

Чилтонов Дармон — «Малик» давлат хўжалигининг ферма мудири, Сирдарё вилояти

Эркаев Абди Эркаевич — вилоят жамоа хўжаликлари кенгаши ва деҳқонлар уюшмаси раисининг ўринбосари, Самарқанд вилояти

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси»

Акбаров Рустам Раҳбарович — Тошкент районининг ҳокими, Тошкент вилояти

Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин

Мирзаев Маҳмуд Мирзаевич — Шредер номли илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 13 июнь.

• *Ёднома*

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, Самарқанд тиббиёт олийгоҳи қошидаги врачлар малакасини ошириш факультетининг кафедра мудири, профессор Субҳонқул ОРИПОВ Шароф Рашидовни яқиндан билган кишилардан.

ОЛТИ МИЛЛИОННИНГ ЁЛҒОНЛИГИНИ РАШИДОВ ҲАМ БИЛГАНМИДИ?

● ШАРОФ АКАНИЯМ АЛДАЙДИГАН РАҲБАРЛАР БЎЛГАН ЭКАН
● ИМЗОСИЗ ХАТЛАРНИ ТЕКШИРГАНИ ТОШКЕНТГА КАПИТОНОВ КЕЛУВДИ, СЎНГ — АЛИЕВ.

— Аввало, айтинг-чи Рашидов билан қачон танишгансиз?.

— 1972 йил март ойида. Ўшанда Самарқанд вилоят ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари эдим. Қишлоқ турмуши маданиятини кўтаришга бағишлаб Тошкентда ўтказилган йиғилиш пайтида ёнимга Марказқўмнинг фан ва ўқув юртлари бўлим мудири, айни пайтда таниқли олим Музаффар Ҳайруллаев келиб мени Марказқўмга бошлади.

Кенг, ёруғ хонада Шароф Рашидович қарши олди. Бироз гаплашганимиздан сўнг «Сизни тўртинчи бошқармага (Соғлиқни сақлаш вазирлиги қошидаги) бошлиқ қилиб тайинламоқчимиз», деб қолди. Дабдурустдан айтилган бу таклиф мени шоширib қўйди. Нима дейишимни билмай, жим туриб қолдим.

— Бир ўйлаб кўрсам..., — дедим фикримни жамлаб.

— Нимани ўйлаб кўрасиз? Бу сизга таклиф эмас, топшириқ!

Хуллас, ишга ўтдим. Шароф ака билан илк марта юзма-юз учрашувимиз, танишувимиз шу тариқа юз берган. Кейин хизмат тақазосига кўра тез-тез суҳбатлашишга тўғри келди.

Мен Рашидов ҳақида, ўзаро суҳбатларимиз хусусида анча сўзлашим мумкин. Аммо айрим характерли нарсалар ҳақида гапириб бермоқчиман. Шуни очиқ айтиш керакки, Шароф ака пахта яккаҳокимлиги нималарга олиб келаётгани, захри қотилдан одам касалланаётганини биларди.

(Мен бу гапларни бевосита ўша пайтларда соғлиқни сақлаш вазирлигида раҳбарлик лавозимида ишлаганим учун айтмаяпман). Лекин... марказнинг пахта сиёсатига қарши боролмади. Бордию қарши чиққанида уни қўллаб-қувватловчи топиларди, деб ўйлайсизми?! Ахир ҳамма ўз соясидан қўрқарди-да. «Оқ олтинни олтин қўллар яратади!» деган шиор русм бўлган ўша йилларни бир эсланг...

Ёдимда, Рашидов билан юзма-юз гаплашаётиб, «Шароф ака, олти миллион тонна бўлса аҳвол нима кечади?» деб сўраб қолдим. У киши ўйчан бир ҳолатда шундай деди:

— Боғларимиз йўқ бўлади. Оролга сув бориши камаяди. Бунинг устига, ҳосилдорликни ошириш имконияти тобора чекланаяпти. Химикатларни кўп солиб юборганмиз...

Эҳтимол Рашидов ҳам, бошқа айрим раҳбарлар ҳам бунинг олдини олишга интилгандирлар. Лекин ҳаммаси марказнинг хоҳишига боғлиқ эди. Шунинг учун ҳам Рашидов фаолиятига баҳо берганда ўша давр нуқтаи назаридан ёндашилса, тўғри бўлади, назаримда.

— Шароф Рашидовичнинг табиати ҳақида ҳар хил фикрлар бор. Биров қаттиққўл, ўта талабчан эди, деса, бошқаси мулойим ва илтифотли инсон бўлган дейди...

— Маълум муддат Рашидовнинг шахсий врачи бўлганим учун ҳам, бирга юришга тўғри келган. Биласизми, у киши йиғилишларни ниҳоятда қаттиққўллик билан олиб борарди. Партиянинг кучи, ишига ниҳоятда ишонарди. Ҳатто бирор кишини қойиганда ҳам: «Партия сизга нима қилди!?» дея ғазабланганининг кўп гувоҳи бўлганман.

Шароф ака ҳар йили вилоятларни деярли икки марта айланиб чиқарди. Учрашув ва суҳбатларда одамлар дилига яқин бўлишга, уларга далда бериб, руҳлантиришга интиларди. Янги қурилишларга, ҳайрли ишларга фатво берарди. Энг асосийси оддий одамларга нисбатан миннатдорчилик туйғуси кучли эди.

Раҳбарлар орасида Рашидовниям алдайдиган, у кишига ёлғон маълумот берадиганлар ҳам йўқ эмасди. Рашидовнинг келишини билган айрим раҳбарлар йўл ёқасидаги пахталарни ҳафта-ўн кунлар тердирмай қўйишар, у киши кўриниши биланоқ, машиналарни киргизишарди. Улар бу қаллобликлар эвазига мақтов эшитиб, баъзан орден олишарди. Кейинчалик, Рашидов ҳийлаларини сезиб қолганда, ич-ичидан қаттиқ эзиларди.

Лекин бир нарсани тан олиш керак. Шароф ака саховатли, кечиримли инсон эди. Ҳа, тағин бир хислати: шифохонада даволанаётган танишларини доимо бориб кўрарди. ...Афсуски, Шароф ака ўзига яқин билган, ҳатто айбларини кечириб, шу юртга бир нафи тегади, деб авайлаб-асраган айрим кишилар унинг номини ёмонотлиққа чиқаришга интилдилар, мансаб деб қабиҳлик қилдилар...

Шароф Рашидович ишда ўзига нисбатан ҳам талабчан эди. Мен шахсий врачи сифатида биламанки, у киши бир кеча-кундузда ўн икки, ўн уч соатлаб ишлар, уйида эса бўш пайтининг асосий қисмини ижодга сарфларди.

— Субҳонқул ака, бировлар сиз ҳақингизда Соғлиқни сақлаш вазири лавозимидан ўз ихтиёри билан кетган дейишса, бошқалар, Рашидов билан келишолмай қолган дейишади...

— Бундай гап-сўзлар менинг ҳам қулоғимга чалинган. Мен ўз аризамга биноан кетганман, 1981 йилда Тошкентдан Самарқандга келганимдан кейин ҳам орамиздаги самимий муносабатга дарз кетмаган. Ҳамиша йўли тушиб, Самарқандда бўлганида, Шароф ака эски танишлари қатори мени ҳам сўроғлатарди.

— Охирги учрашувингизда суҳбат нималар ҳақида борганди!

— Афсуски бунинг охирги учрашув эканлигини билмаганман. 1983 йил 20 октябрь куни мен талабалар билан Пайариқ районида пахта теримида эдим. Вилоят партия қўмитасидан келган «чопар»: «Шароф Рашидович соат ўнда Жомбойнинг «Правда» колхозида бўлади. У киши сизнинг ўша ерга келишингизни сўради» деди. Мен дарҳол отланиб, айтилган жойга бордим. У ерда фақат хўжаликларнинг раҳбарлари тўпланишган экан. Рашидов қисқагина йиғилиш ўтказгач, барча кишилар тарқалди ва хонада иккимиз қолдик.

Гап айланиб, мавриди келганда у кишидан соғлигини асрашни илтимос қилдим. «Эҳ, Андроповга олти миллион тонна пахтанинг ўзи йўқ, деб ёзсалар, қандай қилиб ўзимни асрашим мумкин?! Яқинда Капитонов келиб текшириб кетди. Энди Алиев Ветьнамдан қайтаётиб, Тошкентда тўхтаб ўша имзосиз хатларни текширар эмиш», — деди чуқур уҳ тортиб. Мен эса беихтиёр «Шароф Рашидович, наҳотки бизда олти миллион пахта етиштирилаётганига ўзингиз ҳам ишонсангиз?» деб юборибман. Шароф ака менга тикилиб қолди-да, «Бунинг ёлғонлигини сиз биласизми?» деб сўради. Рашидовнинг аҳволи ўзгарганлигини сездиму қўрқиб кетдим. Дарҳол чўнтагимдан валидол чиқариб узатдим. У киши дорини тилининг остига ташлади. Бу ҳақда бошқа гапирмадик. Фақат шу куни менда Рашидов пахтачиликда бўлаётган ножўя ишларнинг асл қўламини ҳам, механизмини ҳам билмайди деган шубҳа туғилди. Ўзининг софлиги, қўйган кадрларига ниҳоятда ишонганлиги туфайли улар Шароф Рашидовичга шу қадар панд беришини хаёлига ҳам келтирмасди назаримда.

Хайрлашиш олдидан менга «Олтинчи ноябрда Тошкентга, тўғри дала ҳовлига келинг, ўша ерда ҳаммаси ҳақида гаплашиб оламиз», — деб тайинлади. Лекин бу учрашув бизга насиб этмади. 30 октябрь куни Қўқонга онамни кўргани борган эдим. Ўша ерга Марказқўмдан қўнғироқ қилишиб, зудлик билан Тошкентга келишим лозимлигини, Шароф Рашидович оламдан ўтганини айтишди...

Мен Рашидов фаолиятининг ўзим кўрган, шоҳиди бўлган айрим қирралари ҳақида тўхталдим, холос. Халқ меҳрини, ишончини қозонган, лекин 80-йилларнинг ўрталарида номи ноҳақ қораланган бу инсон тўғрисида кўп ва хўб гапириш мумкин. Албатта, Рашидовнинг хатолари ҳам йўқ эмасди. Эҳтимол ҳаддан ташқари ишонувчанлик у йўл қўйган хатолардан бири бўлгандир. Бироқ Ўзбекистон учун йигирма йилдан зиёд жонини тиккан киши ҳеч қачон халқ назаридан қолмайди. Эл эъзозлаган инсон эса мангу барҳаётдир. Бугунга келиб, ҳақиқат қарор топаётганлиги, Рашидов номи билан боғлиқ ишларга холисанлилло баҳо берилаётганлиги бунинг исботидир.

**Суҳбатдош:
Музаффар МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.**

Мавзуга қайтиб

„У Я Т"

(1991 йил 12 сентябрь)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРОКУРОРИ ЭЪТИБОРИГА

БУ хат босмага тайёрлангач, айрим мулоҳазаларга кўра тортмада қолиб кетган эди. Зебо Шометованинг шикояти бўйича тузилган комиссия текшируви натижаларининг муҳокамасига мақола муаллифи таклиф қилинганидан сўнг маълум бўлдики, бу ишга ҳалибери нуқта қўйилмайди. Шундай экан, балки адолатли НУҚТАни топиш учун комиссияга асқотар деган ниятда ушбуни эълон қилаяпмиз.

ҲУРМАТЛИ Бўритош Мустафоевич!

Тобора болалаб кетаётган жиноятчиликни жиловлаш, адолатли қарору ҳукмлар тантанаси учун курашда сизлар билан бирга биз журналистлар ҳам эл олдида масъулмиз. Хат ва шикоятларни жойига бориб текшириш натижасида юзага келаётган, маъмурий органлар фаолиятига оид мақолаларимиз ана шу адолатни қарор топтиришда, камчилик-нуқсонларни тузатишда Сизларга ёрдам бўлишидан ва жабрдийданинг ноҳақ тўкилган кўз ёшларига, қалбидаги жароҳатга малҳам бўлишидан бошқа ниятимиз йўқ. Бироқ...

Минг афсуски, ҳали ҳуқуқ органларида, хусусан республика прокуратураси аппаратида ҳам эскича тасаввурдан, эскича иш услубидан фориғ бўлолмаган, матбуотда эълон қилинаётган мақолаларга менсимаслик руҳида жавоб йўллаётган, ўзининг фаолиятидаги нуқсонлар ҳақида мақолалар ёзилгани учун рўзномани душман деб биладиган айрим ходимлар бор экан. Сизга ушбу хатни ёзишимизга ҳам ана шунақа жавоблардан бири сабаб бўлди.

Келинг, уни таҳрирсиз биргалашиб ўқиб чиқайлик:

«ХАЛҚ СЎЗИ»
РЎЗНОМАСИНИНГ
ТАҲРИРИЯТИГА АХБОРОТ

«Халқ сўзи» рўзномасининг 1991 йил 12 сентябрь куни 177-сонида «УЯТ» сарлавҳали мақоласида кўрсатилган ҳолатлар жумҳурият прокуратурасида кўриб чиқилди.

Воқеа тафсилотининг ҳақиқий ҳолати қуйидагича:

Сурхондарё вилоят Денов районии Куйбишев номли жамоа хўжалиги ҳудудида яшовчи Қорабоевлар оиласи билан Хандалов, Каримовлар оила аъзолари ўртасида ҳар хил баҳоналар билан доимий равишда можаролар бўлиб келган.

Ҳар иккала оила аъзолари ўртасида рақобат сурункасига давом этиб, 1987 йил 12 июль соат 23 ларда М. Қорабоев билан Б. Каримов ўртасида содир бўлган жанжалга қўшилган М. Қорабоевнинг турмуш ўртоғи З. Шаметова соғлигининг бузилишига сабаб бўлган енгил даражадаги тан жароҳати олганлиги юзасидан Денов ноҳия ички ишлар бўлими томонидан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилган.

1988 йил 1 май куни М. Қорабоев турмуш ўртоғи З. Шаметова билан бирга Б. Хандалов шахсий автомашинасининг олд ойнасини тош билан уриб синдиришган ва Қорабоев болта билан Б. Хандаловни бўйин қисмига ва қўлига икки марта қасддан уриб, ҳаёти учун хавфли бўлмаган тан жароҳати етказган. Натижада Хандаловлар оиласининг бошқа аъзолари ҳам келиб, жанжалга аралашганлар. Бу факт бўйича ҳам жиноят иши қўзғатилиб, сўнгра ҳар иккала жиноят иши бирлаштирилган ва тергов ҳаракатлари олиб борилган.

Тергов натижаларига кўра, Б. Каримов Х. Хандалов, Т. Шерқобилов ҳамда М. Қорабоевлар жиноий жавобгарликка тортилиб, З. Шаметова эса жабрланувчи сифатида танилиб, жиноят иши мазмунан кўришлик учун судга жўнатилди.

Лекин З. Шаметова, М. Қорабоевлар мунтазам равишда турли идораларга шикоят ариза билан мурожаат қилганликлари сабабли, жумҳурият прокуратураси жиноят ишини суддан қайтариб олиб, ўрганиб чиққандан сўнг, иш бўйича тасдиқланган айблаш фикрини бекор қилиб, қўшимча тергов ўтказишни Қашқадарё вилоят прокуратураси зиммасига юклатган.

Қўшимча тергов натижаларига кўра, Х. Хандалов Б. Каримов, М. Қорабоевлар жиноий жавобгарликка тортилиб, З. Шаметова жабрланувчи сифатида танилиб, 12.04.90да жиноят иши судга жўнатилган. Лекин З. Шаметова тергов органининг бундай хулосага келишидан мутлақо норози бўлиб, жиноят иши материаллари билан танишишдан қатъий бош тортган.

Сурхондарё вилоят Гагарин ноҳия халқ суди 04.06.90да жиноят ишини қўшимча терговга қайтаргандан сўнг, Қашқадарё вилоят прокуратураси қатор тергов ҳаракатлари ўтказиб, 26.07.90да жиноят ишини ЎзССР ЖПКнинг 175-моддасининг 2-бандида назарда тутилган асослар билан ҳаракатдан ётқизган. Шундан кейин З. Шаметованинг важларини инобатга олган ҳолда, терговчининг бу ҳақдаги қабул қилган қарори республика прокуратураси томонидан бекор қилиниб, қўшимча тергов ўтказиш учун жиноят иши Сурхондарё вилоят прокуратурасига топширилган. Терговни тўла, ҳар томонлама, одилона ўтказишни таъминлаш хусусида вилоят прокуратурасида муҳокама қилинган.

Жиноят содир қилинган вақтдан эътиборан узоқ муддат ўтиб, жиноят ишида мавжуд бўлган бир-бирига қарама-қарши ҳолатларни бартараф қилишни, эндиликда иш бўйича бирор-бир шахс ҳаракатига тўлиқ юридик баҳо беришнинг имконияти бўлмай, шунингдек, айбланувчиларни судга беришлик учун қўшимча далиллар тўплашнинг ҳам имконияти бўлмаганлиги сабабли, жиноят иши ЎзССР ЖПКнинг 175-моддаси 2-бандида назарда тутилган асослар билан 23.03.91 да ҳаракатдан ётқизилган. Бунда ҳар қандай қарама-қаршиликлардан мутлақо холи бўлган ва инкор қилиб бўлмайдиган далиллар тўпланиб, шахснинг содир қилган жиноий ҳаракати тўлиқ тасдиқланган тақдирдагина судга берилиши лозимлиги тўғрисида қонун талабларига риоя қилинган.

Жиноят ишини ҳаракатдан ётқизиш ҳақида Қумқўрғон ноҳия прокуратураси қабул қилган қарори Сурхондарё вилоят прокуратураси томонидан асосли деб топилган. Жиноят иши жумҳурият прокуратурасида ўрганиб чиқилиб, ноҳия прокуратурасининг бу ҳақдаги қабул қилган қарори жумҳурият прокуратурасида ҳам асосли деб топилган.

**Ўзбекистон жумҳурият прокуратураси тергов бошқармаси бошлиғининг ўринбосари,
адлия катта маслаҳатчиси
БУХАРОВ Б. С.»**

Гапнинг очиғи, бу жавобни (аниқроғи, ўзимизга маълум гапларни) ўқиб яна бир бор уялиб кетдик: инсон ҳуқуқлари топталмаслигини назорат қиладиган энг катта идорамизнинг фикри шу бўлса, бечора Зебо Шометова ва унга қўшилиб куйинган мухбирлар энди додини кимга айтсин!

Юқоридаги жавоб, юмшоқ қилиб айтганда, рўзномани масхаралашдан бошқа нарса эмас. Мана бу жумлага эътибор беринг: «Бунда ҳар қандай қарама-қаршиликлардан мутлақо холи бўлган ва инкор қилиб бўлмайдиган далиллар тўпланиб, шахснинг содир қилган жиноий ҳаракати тўлиқ тасдиқланган тақдирдагина судга берилиши лозимлиги тўғрисида қонун талабларига риоя қилинган».

Яхши, қонун талабига риоя қилингани жуда яхши. Лекин мақола, нўноқлиги учунми, бошқа сабабданми — ўша далилларни «тўплай олмаган» милиция ва прокуратура ходимлари ҳақида эди. Ахир, куппа-кундузи, 1 май куни бир аёлни бир нечта қўшни кўчадаги тутга яланғоч қилиб боғлаб калтакларmиш, баданининг шилинган жойларига уйдан туз опчиқиб тиқармиш, буни юзлаб одамлар томоша қилармиш, чақиртирилган милиция ходимлари З. Шометовани калтакдан озод қилармиш-да... бу воқеага уч йил(!) мобайнида «далил тўпланмас» эмиш!? Тергов олиб борган прокуратуранингки қўлидан келмаса, ким тўплаши керак бу далилларни? Ахир бу сирли равишда содир этилган ўғирлик ё қотиллик эмаску!

Ўртоқ Бухаровнинг юқоридаги жумласини республикамизда қонунчиликни назорат қиладиган энг юқори органнинг фикри деб қарайдиган бўлсак, хоҳлаган терговчи қўлидаги жиноий ишни тергов қилишни амаллаб бир-икки йил чўзса ва «далил тўпламасликка» муваффақ бўлса, бу иш судга берилмай қолиб кетаверар, бошқа ҳамма кишилар, жумладан рўзномаю мухбирлар ҳам чапак чалиб қолишаверар экан-да?..

Айтилмаган яна бир нарса қолди: мазкур мақола жабрланувчи З. Шометованинг Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раиси Ш. Йўлдошев қабулидаги шикояти изидан ёзилган эди.

Ҳурматли Бош прокурор! Сиз бу жавобдан бехабарсиз деган умидда очиқ хат ёзишга жазм этдик. Мақсад—фақат ушбу мақолаю жавоб эмас, шунинг мисолида бу каби барча далиллар ва рўзнома-прокуратура муносабатлари, муштарак мақсаду вазифалар ҳақида фикрлашиш.

Хатни мақоладан кўчирма билан якунласак: «Бу жиноят манзараси — уят. Бунда жиноятчини «тополмаган» инсон ҳуқуқини ҳимоя қилувчиларнинг фаолияти эса бешбаттар уятлидир!..»

Бу фикрни республика прокуратурасига нисбатан қўлламасликни жуда-жуда истардик. Жавобнинг биргина муаллифи «республика прокуратураси» эмас деб тушунамиз...

**Муҳтарама Улуғ,
Ҳабибулла ОЛИМЖОН.
(«Уят» мақоласи муаллифлари).**

• *Давр, одамлар, тақдирлар*

ЗАМИНДА ҚОЛДИРИЛГАН ИЗ

Дунёда шундай одамлар борки, янги шаҳарларнинг, саноат марказларининг пайдо бўлиши, катта илмий кашфиётлар уларнинг ҳаёти ва иши билан боғлиқ. Жаҳонга танилган геолог олим Ҳабиб Муҳамедович Абдуллаев ана шундай инсонлардан биридир. Унинг назарий ва амалий асарлари Ўзбекистондаги жуда кўп маъдан конлари очилиши учун асос бўлиб, хизмат қилди. У республикада қора металлургия тармоғини ва унинг тўнғичи — Бекободдаги Ўзбекистон металлургия заводини барпо этган кишилардан биридир, Ангрен кўмир ҳавзасини ўзлаштиришнинг ташкилотчисидир. Олимнинг илмий фаразлари туфайли бошқа конлар ҳам очилди, шундан сўнг Олмалиқ, Навоий каби шаҳарлар пайдо бўлди...

Ҳозир республика илмий жамоатчилиги Ҳабиб Абдуллаев туғилган куннинг 80 йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўришмоқда. У 1962 йилда вафот этди, лекин унинг асарлари ҳозир ҳам долзарбдир. Ўзбекистон Фанлар Академиясининг академиги, Ленин мукофоти лауреати Ҳабиб Абдуллаевнинг асарлари Франция геология жамияти, Буюк Британия минералогия жамияти томонидан эътироф этилган. У ана шу илмий жамиятларнинг фахрий аъзоси эди.

Атоқли олим юбилейи арафасида ЎзА мухбири академиянинг Ҳ. М. Абдуллаев номидаги Геология ва Геофизика институтига бориб, унинг директори, Ўзбекистон Фанлар Академиясининг академиги И. Ҳ. ҲАМРОБОЕВДАН таниқли олим билан биргаликда амалга оширган ишлари ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Ҳ. М. Абдуллаев атоқли олимлар орасида ҳақли равишда етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди. У илмфанда ёрқин из қолдириб кетди, оддий деҳқондан машҳур геолог, давлат арбоби даражасигача бўлган оғир йўлни босиб ўти. Ҳабиб Абдуллаев Ўрта Осиё политехника институтида ўқиётган давридаёқ Тянь-Шань тоғ тизмасининг геологик тузилиши билан қизиқди, нодир ва рангли металларнинг бир қанча конларини ўрганишда иштирок этди.

Унинг дастлабки катта илмий тадқиқоти Лангар вольфрам — молибден кони геологик тузилиши, минералогик таркиби ва генезисига бағишланди. Ҳабиб Абдуллаев шу муаммо хусусида номзодлик диссертациясини ёқлади. Диссертация геология фанига муҳим ҳисса бўлиб қўшилди. Сўнгра ёш олим Тошкентга қайтиб келиб, маъдан конлари соҳасидаги тадқиқотларни давом эттирди. Шу тариқа унинг йирик илмий асари пайдо бўлди. Бу асар ҳозир ҳам мутахассислар учун қўлланма бўлиб хизмат қилмоқда. «Ўрта Осиёдаги шеелитли скарнлар геологияси» монографияси минтақанинг минерал хом ашё базасини ривожлантиришда муҳим ўрин тутди. Бошқача қилиб айтганда, монография таркибида вольфрам бўлгани оҳак, магнезия, темирсимон селикатлар ва алюмин селикатларидан таркиб топган тоғ жинслари геологиясига бағишланган эди.

Унинг яна бир йирик асари «Ўрта Осиё металлогенияси очерки» монографиясидир. Шу тариқа фойдали қазилма конларини ўрганишнинг янги Ўрта Осиё мактаби — металлогения мактаби пайдо бўлдики, уни чет элларда ҳам тан олдилар. Ҳабиб Абдуллаев маъданларнинг пайдо бўлиши ва металлогения назариясига доир тадқиқотлари учун 1959 йилда Ленин мукофотига сазовор бўлди. Шу муаммога доир ишлар натижасида фойдали қазилмаларнинг пайдо бўлиши ва жойлашишига таъсир қилувчи муҳим геологик омиллар тафсифлаб берилди. Ҳозир ҳам, орадан кўп йил ўтгач, бу йўналишни кўплаб олимлар, жумладан бизнинг институтимиз олимлари ривожлантиришмоқда.

Ҳабиб Абдуллаев омон бўлганида бу йил саксон ёшга тўлган бўлур эди. У куч-қувватга тўлган пайтда, 50 ёшга етар-етмай ҳаётдан кўз юмди. Бу инсон ҳар соҳага қизиқар эди. Республика давлат план комитетининг раиси сифатида Ингичка кони қурилиши тўғрисида ғамхўрлик қилди. Урушдан кейин унинг иштирокида қидирув-разведка ишлари авж олдириб юборилди, натижада Қорамозорда ва ғарбий Ўзбекистонда йирик полиметалл конлари очилди.

Ўрта Осиё Геология ва минерал хом ашё институтининг, Нефть ва газ геологияси ҳамда нефть ва газ конларини ишга солиш институтининг, Гидрогеология ва инженерлик геологияси институтининг, шунингдек Ўзбекистон Фанлар Академияси Ядро физикаси институтининг ташкил этилиши Ҳабиб Абдуллаев номи билан боғлиқ.

Ҳозир бизда кўплаб истеъдодли геологлар ишламоқдалар. Улар республиканинг бой минерал ресурсларини ўрганишни давом эттирмоқдалар. Газ, нефть, олтин, рангли ва нодир металларнинг янги конлари очилди. Ўзбекистон заминидан Менделеев жадвалидаги деярли барча элементлар топилган. Бу муваффақиятлар Ҳ. М. Абдуллаев номи билан кўп даражада боғлиқдир. У шогирдлари ва издошларига 130 дан ортиқ илмий асарларни мерос қолдирди, олим, ватанпарвар қандай меҳнат қилиши лозимлигини ўз ҳаёти билан кўрсатиб берди.

**Л. СТРУННИКОВА,
ЎзА мухбири.**

● МЕҲНАТ — меҳнатнинг таги роҳат, дейди халқимиз. Буни меҳнат қилган, тер тўккан одам яхшироқ билади. Фарида Ортиқова ана шундай заҳматкаш аёлларимизнинг бири. У ўн беш йилдан буён Фарғона вилоятидаги Бешариқ район маҳаллий саноат бирлашмасига қарашли тикувчилик фабрикасида ишлаб келади. Дастлаб шогирд бўлиб ишга кирган уқувли тикувчи катта уста бўлиб етишди, мана 4 йилдирки у цех жамоасига бошқош.

СУРАТДА: Фарида Ортиқова.

Т. МАҲҚАМОВ олган сурат.

ДЎСТ БОШИГА ИШ ТУШГАНДА

Устма-уст бўлган ёғингарчиликлар, жала ва сел оқибатида Ленинобод вилояти хўжаликлари ҳам анчагина зарар кўрди. Ҳатто Ўратепа туманида икки киши ҳалок бўлди. Қайта экиш, юзлаб қорамол, қўй-эчкилар талофатига ортиқча урғу бериб ўтирмайлик.

Ана шундай қийин шароитда ҳам вилоят ҳали ўзларига қараганда кўпроқ зарарланган Кўлоб вилояти аҳолисига ёрдам бериш имконини топди.

Биргина «Зарбоф» фабрикаси кўлобликларга 100 минг сўмликдан ортиқ маблағга кўрпа ва кўрпача, кийим-кечак, газлама жўнатди. Ипак комбинати, чеварлик ва «Лаъл» бирлашмалари, пойабзал, мебель, «Зардўз», фабрикалари, «Торгмаш» заводи ҳам ёрдам хазинасига каттагина миқдорда маблағ ажратишди.

**Ўринбой УСМОН,
«Халқ сўзи» мухбири.**

• *Икки хушхабар* •

«АМИРНИНГ БОҒИ»

БОБОМИЗ Амир Темур буюк жаҳонгиргина бўлиб қолмай, юртининг обод ва кўркам бўлишлиги учун жон куйдирувчи бетакрор сиймо эди. Маълум бўлишича, ўз даврида Самарқанд шаҳри атрофида бир-биридан гўзал ўн икки боғ бўлиб, улар бевосита Амир номи билан юритилар экан. «Амирнинг ўн икки боғи»ни тиклашга қўл урган самарқандликларнинг орзулари рўёбга чиқмоқда. Ҳозирги кунда умумий майдони минг гектарга яқин бўлган боғларнинг баъзиларида ҳосил нишоналари пайдо бўлди.

Эл-юрт дастурхонининг тўкин-сочин бўлишлигини боғ яратишда деб билган боболар удумига содиқ қолган самарқандликлар вилоят ҳокимлиги раҳбарлигида кейинги икки йил мобайнида пахтазорларни қисқартириш ҳисобига 40 минг гектар ерларда янги боғлар яратишди.

Хизматига яраша тақдирланди

ПАХТАЧИ районидаги Ленин номли жамоа хўжалигида Самарқанд вилоятининг бир гуруҳ илғор ишчиларига Республика Президенти Фармони билан берилган мукофотларни топшириш маросими бўлиб ўтди. Мукофотларни вилоят ҳокими П. М. Абдураҳмонов топширди. Улар орасида «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими» унвонига сазовор бўлган — Ургут райони ҳокими Ў. Маҳматмуродов, «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими» унвонини олган — Жомбой районидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Э. Азимов, «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган иқтисодчи» унвонига сазовор бўлган — Нуробод районидаги «Каттақўрғон» давлат хўжалиги директори Т. Жумаев, «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган пахтакор» унвони билан мукофотланган — Нарпай районидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги бригадасининг бошлиғи Р. Маҳмудова ва бошқалар бор.

Йиғилишда вилоят ҳокими бу йилги оғир шароитда қишлоқ хўжалиги ходимлари олдида турган вазифалар ҳақида батафсил тўхталди.

**Ю. БЕКМУРОДОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.**

• *Таклиф*

МУСИҚА— РУҲНИНГ ЖОНИ

«Ўзбекистон адабиёти ва санъати» рўзномаси 1 май сонида бир қатор санъат, қалам аҳлининг Бухорода шашмақом олий мактабини очиш зарурлиги хусусида мурожаат-мақоласини чоп этди... Дарҳақиқат, қадимий Бухорои шариф асрлар давомида диний марказлардан бўлиш билан бирга, миллий мусиқа ўчоқларидан ҳам эди. Дарҳақиқат, мақола-мурожаатномада айтилганидек, бу ишда бирор янгилик талаб қилинмайди. Гап 1921 йилда Абдурауф Фитрат ташаббуси билан Бухорода очилган миллий мусиқа мактабини қайта тиклаш тўғрисида кетаяпти, холос... Қайсики, у шўролар даврида Оврўпо чолғу асбоблари мактабига айлантирилган! Ҳа, шўролар ўзбекнинг ўзлигини йўқотиши учун аввало танадан унинг руҳини суғуриб олган. Мусиқа эса энг аввало ҳар бир халқнинг руҳидир. (Танага жон мусиқа билан киритилмаганмиди?!).

Модомики, ўзлигимизга қайтмоқчи эканмиз, ҳаракатни мусиқадан, миллий руҳни тиклашдан бошламоқ жоиз. Шу боис ҳукуматдан ва унинг парламентидан талаб қиламизки, миллий мусиқа мактаби қайта ташкил этилсин. Токи танага жон — миллий руҳ — мусиқа кирсин!

Мирза КЕНЖАБЕК,
Йўлдош МУҚИМОВ,
Саъдулла АҲМАД,
Мурод ХИДИР.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ РЕСПУБЛИКА АТАМАШУНОСЛИК ҚЎМИТАСИДАН

Маъқулланган атамаларнинг ўзбекча муқобиллари

МАЪЛУМКИ, кейинги вақтларда айрим атамаларни қўллашда бош-бошдоқлик авж олиб кетди. Айниқса маъмурий-бошқарув, олий ўқув юртлари ва матбуотга доир атамаларни қўллашдаги ҳар хилликлар турли чалкашликларга сабаб бўлмоқда. Бундай ҳар хилликлар пешлавҳалар, иш қоғозлари, муҳрларга ҳам кўчмоқда.

Атамалар қўлланишидаги ҳар хилликларни тартибга солиш, атама муқобилларни тўғри танлаш мақсадида Атамашунослик қўмитаси «Ўзбекистон овози» газетасининг 4-сонида «Қайси бири маъқул?» рукни остида русча-байналмилал ўзлашмаларнинг ўзбекча муқобилларини эълон қилди. Шунингдек, турли соҳа олимларидан, оммавий ахборот воситалари ходимларидан таклифлар олиш учун уларга ҳам атамалар рўйхати юборилди. Кўп сонли газетхонлар, илмий жамоатчилик ва матбуот ходимларидан олинган таклифлар умумлаштирилди ва шу асосда Атамашунослик қўмитаси тавсияси тайёрланди. Бу тавсиялар олдин Давлат тилини амалга ошириш бўйича Вазирлар маҳкамаси комиссияси таркибидаги атамашунослик масалалари билан шуғулланувчи кичик комиссиянинг кенгайтирилган мажлисида муҳокама этилди. Кичик комиссия мажлисига йирик тилшунос олимлар, матбуот ходимлари таклиф этилди. Кичик комиссия хулосасидан кейин эса бу тавсиялар Давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш бўйича Вазирлар маҳкамаси комиссиясининг 1992 йил 30 апрелда бўлган мажлисида атрофлича муҳокама этилди ва унда Атамашунослик қўмитаси ва кичик комиссия тавсияларини маъқуллаб қарор қабул қилинди.

Маъқулланган атамаларнинг ўзбекча муқобиллари қуйидагилардир:

арбитр — ҳакам
арбитраж — ҳакамлик
аэропорт — аэропорт
гарантия — кафолат
газета — газета
гражданин — фуқаро
декларация — баёнот
журнал — журнал
заказ — буюртма
институт — институт
категория — тоифа
массив — даҳа
министр — вазир
министрлик — вазирлик
мэр — ҳоким
область — вилоят
пенсия — нафақа
поселок — шаҳарча
Премьер-министр — Бош вазир
ревизия — тафтиш
революция — инқилоб
регион — минтақа
редакция — таҳририят
республика — республика
союз — уюшма
союз — иттифоқ
совет — кенгаш
съезд — қурултой
справка — маълумотнома
университет — университет
факультет — факультет

Юқорида келтирилган бу муқобиллар қабул қилиниши лозим бўлган атамаларнинг бир қисми бўлиб бу иш давом этмоқда. Шунингек, маъқулланган ва қўллаш учун тавсия этилган бу атамалар расмий хабарлар, пешлавҳалар, иш қоғозлари, муҳрларда айнан берилиши керак. Бошқа турдаги адабиётлар (бадиий адабиёт, публицистика, оммабоп нашрлар ва бошқалар)да эса расмий атама синонимларидан тилимиз луғат бойлиги сифатида бемлол фойдаланиш мумкин.

Давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш бўйича Вазирлар маҳкамаси комиссиясининг ўша қарорига (1990 йил 30 апрелдаги) биноан Ўзбекистон Республикасининг вазирликлари, қўмиталари, барча даражадаги ҳокимликлари, идора ва корхоналари, муассасалари, матубот, оммавий ахборот воситалари маъқулланган атамаларни қўллашга қатъий амал қилишлари шарт.

РЕСПУБЛИКА АТАМАШУНОСЛИК ҚЎМИТАСИ.

775 ЙИЛДАН СЎНГ ТИРИЛГАН МАСЖИД

КОСОНСОЙЛИКЛАР улкан жоме масжиди қурилишини бошлаб юборишди. 775 йил муқаддам қурилган масжид-мадраса қаровсиз қолиб, ҳужралари хароб бўлган эди. Бош дарвозанинг ўнг қанотидаги ҳужралар бузилиб, ўрнига 1-ўрта мактаб биноси қурилган-ди. Ҳозир ҳашар йўли билан бунёд этилаётган қўш қаватли саждагоҳда иш қизғин.

25 минг одам бир вақтда мусулмончилик фарзини бажарадиган ибодатгоҳ шарқона услубда безатилаяпти.

И. РАҲИМОВ.

АСКАРЛАР ҲУЗУРИДА

Саҳнада қўшиқ янграяпти. Хонанданинг киши қалбини уйғатувчи, ҳаёлни олис-олисларга олиб кетувчи ажойиб қўшиғи йиғилган аскар йигитларни сеҳрлаб қўйгандек... Сўнгра сукунатни чил-парчин қилгувчи беғубор қаҳ-қаҳа атрофни тутиб кетади — саҳнада қизиқчи Ҳожибой Тожибоев...

Дарвоқе, санъаткорларнинг Ўзбекистон Ички Ишлар қўшинининг бўлинмаларида ўтказган бу учрашуви Республика Ёшлар Иттифоқи Марказий қўмитаси фаоллари томонидан уюштирилган эди.

— Биз ҳарбий қўшинлар билан доимий алоқадамиз, — дейди қўмита матбуот бўлими мудири Лазиз Тангриев, — яқинда аскар йигитлар бизга қизиқчи Ҳожибой Тожибоев ҳамда хонанда Гулбаҳор Сулаймонованы ҳарбий бўлинмаларига таклиф этишимизни сўрашган эди.

Аскар йигитларнинг чеҳрасидан бу учрашувдан ғоят мамнунликлари яққол кўриниб турарди. Шунга ўхшаш қизиқарли учрашувлар кўпроқ уюштирилса, таълим-тарбиявий ишлар янада кучайтирилса, эҳтимол, ёшларнинг армияга бўлган муносабати кескин ўзгарармиди...

Юсуф ҲАМИДОВ.

ҚОРОВУЛБОЗОРДАГИ ЖАЙРОНЛАР

ҚОРОВУЛБОЗОРДА жайронхона ташкил этилганига анча бўлди. Дастлаб қўриқхонада аҳолидан олинган 42 та жайрон боқиларди. Ҳозир уларнинг сони мингдан ошиб кетди. Эндиликда бу жой йўқолиб бораётган ҳайвон турларини кўпайтириш бўйича жумҳурият илмий-ишлаб чиқариш марказига айлантирилди.

Жайронхона ходимлари бундай ҳайвонларни жумҳуриятимиздан ташқарига — Қозоғистон, Туркманистон, Озарбайжон, Грузия, ва Украина республикаларига ҳам етказиб беришмоқда.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ГАЗ КЕЛДИ

ЗАДАРЁ районидаги Довдуқ қишлоғига «Ўзбекгаз»нинг Намангандаги 2-механизациялашган кўчма колоннаси жамоаси 3,5 километрли газ қувурларини тортишди. Энди 100 дан зиёд хонадон «зангори олов»дан баҳраманд бўлади.

Р. ИРИСОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

·ЭЪЛОНЛАР· ·ЭЪЛОНЛАР·

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
ИНВЕСТОР

АГРОСАНОАТ КОРХОНАЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

"Инвестор" акционерлик жамияти сифатли полиэтилен ипларидан тайёрланган қопларни сотади.

Бу қоплар ҳосилни ташишда, сақлашда жуда қулай ҳамда маҳсулотга дунё стандартларига мос келадиган кўриниш беради.

Биз бундан ташқари 30x16x8 м. ҳажмдаги сабзавот сақлаш учун омборхоналари ҳам етказиб беришимиз мумкин.

Барча маҳсулотлар ўртача, қиммат бўлмаган нархларда сотилади.

Акционерлар имтиёзларга эга.

✉**Манзилимиз:** 310023, Харьков шаҳри, Динамовская кўчаси, 3

☎**Телефонлар:** 30-24-96, 30-81-74

Факс: 30-27-42

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

1992—93 ўқув йили учун қуйидаги (кундузги ва сиртқи) бўлимларга:

1. Агрономия.
2. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш, сақлаш ва қайта ишлаш.
3. Агросаноат корхоналарида, хўжаликларда тижорат фаолиятини ташкил қилиш.
4. Ўсимликларни ҳимоя қилиш.
5. Ер тузиш мутахассисликлари бўйича.

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техникумга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим:

1. Директор номига ариза.
2. Маълумоти ҳақида ҳужжат.
3. Тиббиёт маълумотномаси (086-У намуна).
4. 6 дона фотосурат (3x4 см. катталикда).
5. Меҳнат дафтарчасидан тасдиқланган кўчирма.
6. Йўлланма (иш жойидан).
7. Паспорт, ҳарбий билет шахсан кўрсатилади.

Аризалар 1 июндан 31 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 15 июлдан 25 августгача.

Ер тузиш бўлимига, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш, сақлаш ва қайта ишлаш, агросаноат корхоналарида тижорат фаолиятини ташкил қилиш мутахассисликларининг кундузги ва сиртқи бўлимларига кирувчилар ўзбек тилидан ёки рус тилидан (диктант), математикадан (оғзаки) имтиҳон топширадилар.

Агрономия ва ўсимликларни ҳимоя қилиш бўлимларига (кундузги ва сиртқи) кирувчилар ўзбек тилидан ёки рус тилидан (диктант), химиядан (оғзаки) имтиҳон топширадилар.

Техникумни тамомлаганлар танланган асосий касбдан ташқари қўшимча тракторчи, пахта териш машинаси ҳайдовчиси ҳунарларини эгаллайдилар.

МАНЗИЛИМИЗ: 702033, Тошкент вилояти, Зангиота райони, Назарбек қишлоғи.

Тошкент қишлоқ хўжалик техникумигача метронинг «Пахтакор» бекатидан 53, «Самарқанд» автостанциясидан 182, «Ёшлик» метро бекатидан 95-автобуслар билан борилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МЕЛИОРАЦИЯ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ МУҲАНДИСЛАРИ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ 1992—93 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН КУНДУЗГИ БЎЛИМНИНГ I-КУРСИГА ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА ТАЛАБАЛАР

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

— Гидромелиорация — сув хўжалиги муассасаларини лойиҳалаш, қуриш ва ишлатиш бўйича кенг ихтисосли сув хўжалиги муҳандислари;

— Гидротехника иншоотларини қуриш — гидротехника иншоотларини лойиҳалаш, қуриш ва ишлатиш, мелиоратив насос станцияларини ишлатиш ва таъмирлаш бўйича гидротехник муҳандислар;

— Гидромелиорация ишларини механизациялаштириш — сув хўжалиги муассасаларини қуришда ва ишлатишда қўлланиладиган қуриш ва мелиоратив машиналарни лойиҳалаш, ишлатиш ва таъмирлаш бўйича механик-муҳандислар;

— Қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш — деҳқончилик ва чорвачиликни механизациялаштириш бўйича кенг ихтисосли муҳандис-механиклар, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини механизациялаштириш бўйича муҳандис-ўқитувчилар;

— Қишлоқ хўжалиги машиналарини таъмирлашни ташкил этиш ва унинг технологияси — агросаноат комплексидаги таъмирлаш корхоналари учун муҳандис механиклар;

— Агросаноат комплекси соҳаларида иқтисод ва бошқарув — сув хўжалигида қурилиш ва эксплуатация ташкилотларининг иқтисодий ва ташкилий фаолияти учун агросаноат комплексида кичик корхоналарни ва уларнинг ишини ташкил этиш бўйича иқтисодчилар, сув хўжалигида бухгалтерия ҳисоби ва молиялаштириш бухгалтерлари;

— Қишлоқ хўжалигини электрлаштириш ва автоматлаштириш — технологик жараёнларни автоматлаштириш ва қишлоқ сув хўжалиги корхоналарида, пахта тозалаш заводларида фойдаланиладиган воситалардан фойдаланиш бўйича муҳандис электромеханиклар, энергия билан таъминлаш, электротехник ва иссиқлик энергияси ускуналарини бошқариш, такомиллаштириш ва лойиҳалаш бўйича муҳандис-энергетиклар, қишлоқ хўжалиги корхоналари ва насос станцияларида қўлланиладиган электр ускуналарни таъмирлаш ва эксплуатация қилиш бўйича муҳандис электриклар;

— Ер тузатиш — кенг ихтисосли ер тузувчи муҳандислар.

«Ер тузатиш» ва «Қишлоқ хўжалигини электрлаштириш ва автоматлаштириш» мутахассисликлари бўйича қабул тестлаш асосида республика студентларни танлаб олиш қабул марказида ўтказилади. Қолган мутахассисликлари бўйича қабул Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 1992 йилги олий ўқув юртларига қабул қилиш қоидаларига мувофиқ равишда амалга оширилади.

Аризалар 25 июндан 31 июлгача қабул қилинади, кириш имтиҳонлари эса 1 августдан бошланади, билимгоҳга қабул қилинганларни рўйхатдан ўтказиш муддати 23 августгача.

Аризага ўрта маълумоти ҳақида ҳужжат, соғлиги тўғрисида 086-У намунадаги тиббий маълумотнома, 3x4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат, иш муҳлати кўрсатилган меҳнат дафтарчасининг кўчирма нусхаси (агар меҳнат дафтарчаси бўлса) кабилар қўшиб топширилиши шарт.

Фуқаролик ҳақида ҳужжат (паспорт) ва ҳарбий мажбуриятга алоқадорлиги тўғрисидаги ҳужжат шахсан кўрсатилиши керак.

Барча мутахассисликлар бўйича қуйидаги фанлардан кириш имтиҳонлари топширилади;

математикадан (ёзма), физикадан (оғзаки), бу фанлар конкурсли имтиҳонлар ҳисобланади: конкурссиз имтиҳон — она тили ва адабиётдан ёзма иш (иншо).

Ўқишга кирувчилар агар ўрта мактабни олтин (кумуш) медал ёки ўрта махсус ўқув юртларини, шунингдек ўрта ҳунар-техника билим юртларини имтиёзли диплом билан тамомлаган бўлсалар фақат математикадан (ёзма) имтиҳон топширадилар. Улар «5» баҳо олсалар, қолган имтиҳонлардан озод қилинадилар. «4» ёки «3» баҳо олсалар қолга имтиҳонлардан имтиҳон топширишга мажбурдирлар.

Олий билимгоҳга Ўзбекистон Республикаси 1992 йилги олий ўқув юртларига қабул қилиш қоидаларига асосан конкурсли имтиҳонларнинг натижасига ва баллар сонига қараб қабул қилинади.

Имтиҳонни муваффақиятли топширган, имтиёзли гувоҳномага эга истеъфодаги ҳарбий хизматчилар, етим, ота-онасиз тарбияланганлар, тиббий меҳнат экспертиза комиссиясининг хулосасига кўра билимгоҳда ўқишга руҳсат берилган I ва II группа ногиронлари, шунингдек хўжалик ва ташкилотлар шартномалари билан ўқишга юборилганлар конкурссиз қабул қилинадилар.

Олий билимгоҳга қабул қилинганлар стипендия ва ётоқхона билан умумий қоидаларга биноан таъминланадилар.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

ОЛИЙ БИЛИМГОҲ ҲУЗУРИДА ҲАРБИЙ КАФЕДРА МАВЖУД

ОЛИЙ БИЛИМГОҲ МАНЗИЛИ: 700000, Тошкент шаҳри, Қори-Ниёзий кўчаси, 39-уй.
Телефон: 35-75-21.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ БИРИНЧИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТИББИЁТ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИНИНГ УРГАНЧ БЎЛИМИ ДАВОЛАШ ИШИ ИХТИСОСЛИГИ БЎЙИЧА 1992-1993 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Олий тиббиёт билимгоҳига умумий, ўрта ва махсус тиббий маълумотга эга бўлган Ўзбекистон жумҳурияти фуқаролари ва Ўзбекистон ҳудудида яшовчи чет эл фуқаролари қабул қилинадилар.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги фанлардан кириш имтиҳонлари топширадилар:

Химия — ёзма; биология — ёзма; ўзбек (рус) тили — диктант.

Медаллик ва имтиёзли дипломлик абитуриентлар учун белгиланган фан — химия. Шу фандан «5» баҳо олганлар кейинги имтиҳонлардан озод этиладилар. Шу имтиҳонни «беш»дан бошқа ижобий баҳога топширганлар қолган фанлардан ҳам имтиҳон топширадилар. Имтиҳонга сабабсиз қатнашмаганлар ва «икки» баҳо олганлар навбатдаги имтиҳонга киритилмайди.

Қабул тўпланган баллар миқдори бўйича умумий танлов асосида ўтказилади. Бир хил балл тўплаган кирувчиларни қабул қилиш тартиблари қабул ҳайъати томонидан белгиланади.

Олий билимгоҳга кирувчилар ариза билан бирга ўрта маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси, 086-У шаклидаги тиббиёт маълумотномаси ва 3x4 см. катталикдаги фотосурат топширадилар. Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқаси ҳақидаги ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Аризалар 25 июлдан 31 августгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 августдан 15 августгача ўтказилади.

Талабаликка қабул 22 августгача тугалланади.

БИЛИМГОҲ МАНЗИЛИ: Урганч шаҳри, Ал Хоразмий кўчаси (собиқ Коммунистик кўчаси), 25-уй.

Қабул комиссияси.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги «Узплодоовощвинпром» концерни жамоаси «Узплодоовощимпекс» ташқи савдо фирмасининг масъул ходими Ш. Т. Салимовга отаси

Тожи САЛИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг ректорати, механика-технология факультети ва меҳнат муҳофазаси кафедраси жамоалари доцент Т. Ғаниевга онаси

Ҳамрохон ая САИДАЗИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ХАЛҚ СЎЗИ
НАРОДНОЕ СЛОВО

ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608. Буюртма Г—197.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Анвар ЖЎРАБОЕВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Карим БАҲРИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Зоҳид НОРМУҲАММЕДОВ, Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Қулаҳмад РИЗАЕВ, Эркин САМАНДАР, Азим СУЮН, Александр ТЮРИКОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Александр УЛИЧКИН (масъул котиб, «Народное слово»), Муҳтарама УЛУҒОВА (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Раим ФАРҲОДИЙ, Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй.

Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. Тошкент шаҳри 700083, Ленинград кўчаси, 32-уй. Босишга топшириш вақти 21.00 Босишга топширилди 22.40.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12